Фрагменти з життя коня Дракона та його хазяїна Робінзона Галапочки

Нестерпно палить сонце. Настирливо гуде місто.

На перетині двох його артерій – затичка. Сиренять стривожені "Волги". Бібікають "Москвичі" й "Запорожці". Кувікають "Жигулі" й "Лади". Хриплять "газики". Водії висовують голови. Шлють п’ятнадцятиповерхові благословення туди, під зелений світлофор, де якийсь нерозторопа ловить гав.

А під світлофором – диво механізованого сьогодення.

Під світлофором – кінь. Не породистий орловець. Не рисак-рекордсмен. Звичайний підкиївський каштановий гібрид. Нащадок незавидного безіменного жеребця і такої ж незнаної кобили.

На коні – вершник. На ногах сандалі епохи Христа. Вище – найсучасніші джинси, футболка, а ще вище – чорна борода.

З чотирьох боків сиренять машини.

Кінь стоїть мов укопаний. Полохливо повертає голову то в один, то в другий бік. Стриже вухами. Форкає роздутими ніздрями. Водить палаючими очима.

Вершник дзюгає зап’ятками у ребра свого транспорту. Сіпає за поводи. Кричить: "Но-о-о, Дракон!" Але зрушити з місця Дракона не може.

З будки вийшов регулювальник. Взяв коня за вуздечку. Той покірно почалапав за ним.

У кінському оці, як у дзеркалі, відбиваються роздоріжжя, різномасті автомобільні потоки, тротуар, людські лиця.

Похнюплено сидить на коні вершник.

Постовий настовбурчено стоїть поруч на узбіччі. Моралізує:

– Що ж ви, правил не знаєте? Документи!

Вершник дістає з кишені й подає постовому паспорт:

– Тут я не винен. Транспорт налякався і заглух.

– Нащо ви мені свій паспорт даєте? – обурюється постовий.

– Ви ж до мене звернулися, а не до коня.

– Мені, – дивиться у розкритий паспорт постовий, – товаришу Галапочка Робінзоне Івановичу, документ на право водіння транспортного засобу.

– Та яке тут право? – посміхнувся Галапочка. – Всі мої предки водили цей, як ви називаєте, транспортний засіб без прав.

Постовий допитливим поглядом вліпився у бородате, смагляве лице Галапочки.

– Вони що… Того… Кочували?

– Ні. Вони сиділи на місці.

Постовий знизав плечима:

– Якій організації належить ваш транспорт?

– Він не організаційний. Він мій, приватний.

– Як це приватний?

– Невже ви думаєте, товаришу сержант, що я тільки водій цього транспорту? Де ж я тоді друге сідло почеплю? Для пасажира чи, скажімо, для свого шефа?

– Але приватний кінь... – дивується постовий.

– Що тут дивного? В отого чоловіка, що поїхав "Волгою", – вісімдесят приватних коней.

– Не заливайте, товаришу Галапочка. Ви так знаєте того чоловіка, як я знав фараона Тутанхамона.

– Я знаю марку його машини і скільки в тій машині кінських сил. А в мене всього-на-всього одна кінська сила. І та підтоптана.

– А-а-а! Так-от що, товаришу Галапочка. Завтра рівно о дев’ятій нуль-нуль зі своєю підтоптаною силою в ДАІ...

...Стоянка для машин біля довжелезної стіни. Стоять "Москвичі" і "Волги", стоять "Запорожці" й "Жигулі", стоять "газики" й ЗІЛи. Стоять без номерів і з номерами.

Стоїть кінь.

Ліниво обмітає хвостом комашню, що шукає пожитку на його крупі. Повід, яким він прив’язаний до акації, заважає мотати головою. І та

голова хвилями непорушно повисає на гривастій шиї, лупає очима, щось думає.

Дракон згадує своє коняче дитинство.

…Пече нестерпно сонце. Чарівний килим лугу. Річка.

Скубуть траву гуси. Іде розвальцем, покректуючи, качка. Пасеться спокійно його мати-кобила. А поруч вибрикує він. Час від часу підбрикає до матері, тицьне мордочкою у вим’я, щоб не забути пахощів свого роду. Крутоне кучерявим хвостом і знову драпоне.

З обурливим гелготом розбризкуються гуси. З трагічним кваканням тікають качки. А він бігає. Приминає копитцями сіножать.

Гріє сонце. Гудуть бджоли. Він лежить у траві…

Заторохтів несамовито мотор поскубаного "газика". Вибив Дракона із спогадів. Викермовує на стоянку.

– Що за ідіот поставив тут коня! – викрикнуло з кабіни вусате, рябе, замурзане лице. – Тут для машин стоянка…

Спокійне коняче око. Дракон знову потонув у спогадах. Ось він біжить польовою дорогою. Вже дорослий. А на ньому вершник. Лице таке ж рябе і нервове, як в отого водія. Рукою вчепився у гриву. Другою тримає різку і гамселить нею куди попало. Каблуками нервово дзюгає попід ребра. Несамовито горланить:

– Но-о-о! Но-о-о! Но-о-о!..

Відкрилося Драконове око. Погляд знову упав на обчухраний борт машини. Перекочував на фасад будівлі навпроти. Біля під’їзду копошаться люди в білих картузах з червоними обідками…

Просторе, світле приміщення автоінспекції. На м’яких, обшитих чорним дерматином лавах сидять відвідувачі. На стінах плакати – як правильно долати роздоріжжя.

Віконечка, віконечка, віконечка. Біля тринадцятого черга. Одержують номери для автомобілів.

Галапочка невпевнено йде коридором. Перепиняє заклопотаного лейтенанта.

– Скажіть, хто тут завідує кіньми?

Лейтенант махнув рукою і зник за дверима.

Галапочка підійшов до віконечка під номером чотири.

Нахилився.

– Мені треба зареєструвати коня…

– Що-о-о? – здивувалося лице немолодого капітана.

– Коня.

– Що "коня"?

– Хочу зареєструвати.

Пильний погляд маленьких колючих очей проповз по тій частині Галапочки, яку можна було оглянути з віконечка, і зупинився на пишній чорній бороді.

– Що, діду, не знайшли іншого місця для жартів?

– По-перше, я не дід. Мені тільки двадцять вісім. А по-друге, мої жарти он там, біля акації, махають хвостом.

– Слухайте, громадянине, ні ваші літа, ні ваш хвіст автоінспекцію анітрохи не цікавлять. Ви звернулися не за адресою…

У вуличному потоці машин гуцикає кінь. На ньому в сідлі підсмикується Галапочка.

Ось вони звернули в малолюдний провулок. Кінь пішов кроком. Вершник у такт коневі врівноважено похитується. Похитується коняча голова…

По тротуару йде дівчина. Гордо несе розпатлану голову. Гордо вихитує усім багатством, яким наділила її матінка-природа. Великі голубі очі, обрамлені віниками довгих вій, мріють.

…Крута гірська дорога. Йде по ній власниця голубих очей і вій-віників. Молодість брунькує під тоненькою ажурною кофточкою. Втомлено опускаються і піднімаються вії-віники.

Навколо гордо здійняли рамена вершини гір. Навколо шумлять смереки. Щебечуть пташки. Співає природа. Дзвенять гірські потоки.

Дівчина зайшла до потічка. Нахилилася над його чистим дзеркалом. Розглядає у воді свою вроду, милується нею.

Раптом у дзеркалі води побачила лицаря. Повернула голову – стоїть кремезний вусатий легінь. При боці меч. А поруч – кінь. Патлогривий білий красень. Копитом камінь креше.

Посміхнувся лицар дівчині. Підхопив її на руки. Вона обхопила його шию.

Він шепче їй:

– Царівно моя! Як довго я чекав зустрічі з тобою.

Вона відшіптує:

– Лицарю мій! Ти мені снився ночами. Я мріяла про тебе…

І білогривий вихором поніс їх у гори…

Йде красуня. Мріє красуня. Посміхається мило своєму намріяному щастю.

Раптом над самим її вухом:

– Дівчино!

Стрепенулася. Повернула голову. Очі красуні широко розкрилися від здивування. Поруч з тротуаром по асфальту їде вершник. Очі красуні, здається, хочуть увібрати вершника разом з конем.

– Що? – ледь чутно вимовили налиті соком вуста красуні.

– Як вас звуть? – категорично спитав вершник.

– Крузя, – скромно відповіла красуня.

– Дуже приємно. А мене – Робінзон.

Її очі стали ще більші.

І вершник поступово тоне у них. Тоне з бородою. Тоне з конем.

Коридор солідної установи. З дверей у двері метаються співробітники.

Простора кімната. На стіні біля дверей гасло: "Цінуйте працю прибиральниці!"

Підковою стоять столи. За столами сидять службовці. На столах купи паперів.

За крайнім столом ліворуч – молоденька дівчинка. Мабуть, вчорашня десятикласниця. Вона бере з купочки листа за листом, ножицями відрізає край конверта, витягує лист, розправляє його, з’єднує скріпкою з конвертом, реєструє у товстелезну книгу. Тоді передає листа на сусідній стіл.

Сусідка читає листа. Робить якісь помітки. Передає. І так далі.

За крайнім столом праворуч – лисуватий ветеран установи. Мабуть, передпенсійник.

Читає уважно кожен лист. У лівому верхньому куточку виводить: "Іванову" і подає назад по колу. Іванов пише: "Петрову" і знову передає сусідові. Сусід пише: "Рябенку" і передає четвертому. Четвертий пише: "Петренку" і передає п’ятому. Петренко адресує листа Задерикіній. Задерикіна переадресовує Мацькевич. Мацькевич адресує Гуцькевич. Гуцькевич пише: "До виконання", і лист знову потрапляє в надійні руки вчорашньої десятикласниці.

Лисуватий ветеран одного притримав. Покрутив його. Підніс майже до самих окулярів:

"Гострий сигнал!

Ми, мешканці будинку № 23 по вулиці Індустріальній, доносимо до вашого відома, що у нашому будинку на восьмому поверсі в квартирі № 53 чоловік тримає коня. Звуть його Робінзон Іванович Галапочка. Він строїть з себе художника. Але що він за художник, то ніхто не знає. Бо ми на його художества не ходимо. Нас, чесних радянських людей, обурює, що в наш світлий час є ще місце для куркулів.

Просимо вжити заходів! Якщо ні – будемо писати вище. За дорученням мешканців будинку

Пильний".

Лисуватий ветеран почухав потилицю. Підвівся з-за столу. Човгає з листом до дверей.

Ось він перед іншими дверима, оббитими чорним дерматином. На них вивіска "САМ І. І.".

Лисуватий ветеран довго наточував підошви своїх черевиків на килимку під дверима. Поправляє гудзики на піджаку. Затягує галстук. Поправив на носі окуляри. Кахикнув у кулак. Торкнув двері.

За масивним столом моложавий чоловік. На масивному столі – купи паперів.

– Дозвольте, Іване Івановичу? – схилив голову біля дверей лисуватий ветеран.

– Давайте, що там у вас? – кивнув головою моложавий. – Багато скарг сьогодні?

– Сто п’ятдесят скарг сусіда на сусіда, п’ятдесят сім – батьки на дітей і діти на батьків. Вісімдесят п’ять скаржаться, що біля двору калюжа, сміття і таке інше. І… І одна оця… Що на восьмому поверсі тримає коня.

Рука тягнеться до ручки. Пальці розправляють листок з учнівського зошита. Очі зосереджено вивчають. Пальці беруть ручку. У лівому верхньому куточку листа виводять: "Розібратися. Вжити термінових заходів. Сам…"

Майстерня Галапочки. Напівпідвальна кімната досить-таки старого і обчухраного будинку. На рівні землі невеличке вікно. Над ним лампа денного освітлення.

Невеличка кімната захаращена усім, що тільки може бути в майстерні художника, парубка і просто людини. На стінах – ескізи до картин, фрагменти, картини. На підлозі – дивовижної подоби істоти, вирізьблені з пеньків, стовбурів дерев, гілля, коріння. Доліплені й недоліплені людські голови, бюсти, фігурки.

За етюдником – Робінзон. Перед ним на стільці Крузя.

Галапочка мазок за мазком кладе на полотно. Заходить то з одного, то з другого боку. В його очах вогонь захоплення. В його буйній голові мрії.

Він бачить Крузю в домашньому фартушку в своїй квартирі. Вона, рум’яна і щаслива, підходить до нього, коли він сидить у кріслі і переглядає газети. Вона обвиває ніжними руками його шию і ніжно каже:

– Милий, ходімо. Сніданок на столі. Будеш іти на роботу, зодягнеш он ту білу сорочку, що я випрасувала. У портфель я поклала тобі бутерброд. Тільки щоб ти його обов’язково з’їв…

Галапочка проковтнув слину і поклав свіжий мазок.

Перед ним позувало його голубооке щастя. Гордо тримало свою пишнокосу голівку. Час від часу лупало віями-віниками. Своєю фантазією малювало…

…Велика виставочна зала. Полотна Леонардо да Вінчі, Рубенса, Пікассо, Гойї, Рембрандта, Ренуара. Відвідувачі юрмляться, тиснуться ближче до експонатів. Детальніше розглянути, краще побачити.

Та ось ціла стіна портретів. Натовп завмер перед ними, затамував подих.

На портретах вона, Крузя. Ось вона з віялом, як ренуарівська "Дівчина з віялом". Тут приміряє сережки, як на картині Рембрандта "Молода дівчина приміряє сережки". Там – на повен зріст серед квітучого саду, як дама на картині Моне. Сидить на камені, як вередунка Ватто. Милується виноградом, подібно дамі на картині Брюллова. Зіперлася на парасольку. Ловить метеликів. А то дивиться у небо, наче розкаяльниця Тіціана.

– Чиї це портрети? – питає високий чорновусий красень.

– Молодого художника Робінзона Галапочки, – відповідає хтось пошепки.

– А хто на портретах?

– Його дружина Крузя…

– Крузю, – спитав категорично Робінзон і вивів Крузю з мрійливої задуми, – ви б хотіли стати моєю дружиною?

Крузя опустила вії-віники.

– Що ви! Я про це ніколи не думала…

– А я думав.

– Так раптово… Не знаю навіть, що відповісти.

Рука Галапочки зупинилася на півдорозі до мольберта.

Погляд прикутий до опущених очей Крузі.

Він блискавично зробив два довгі кроки. Демонстративно впав перед Крузею на коліно й патетично випалив:

– Моє життя у ваших руках. Або я стану генієм пензля завдяки вашому коханню, або, відштовхнутий вами, я захирію, як дерево без води!

Крузя звела свій небесний погляд до кіптявої стелі майстерні. Перевела його на вирізаного з коріння чорта, що висів у куточку. Ковзнула по розставлених у кутку на підлозі пляшках з-під "Екстри", портвейну, вермуту.

– Я вам створю не життя, а рай. А сам буду ангелом-хранителем у цьому раю, – запевняв Галапочка.

Погляд Крузі з пляшок переповз на чорта. Тоді зупинився на худій і мізерній постаті Галапочки…

Але Галапочку знову витіснила зала картинної галереї. Стіна з Крузиними портретами. Захоплені погляди відвідувачів. Повернув Крузю до дійсності Робінзонів голос:

– Я чекаю вашого вироку!

Соковиті вуста Крузі пролепетали:

– Мені так страшно… Так несподівано все це… Але задля мистецтва… Його майбутнього… Я готова… На все…

Робінзон рвучко підвівся. Потягнувся до Крузі. Обняв її. Щоб печаткою поцілунку закріпити щойно сказане…

Куточок подвір’я біля майстерні Галапочки. Стоїть прив’язаний поводом до шовковиці Дракон. Мордою пересуває порожній ящик. Ящик від’їхав на таку відстань, що Дракон мусив натягнути повід. Повід розв’язався. Дракон пішов по подвір’ю. Скубнув трави. Попасом вийшов на вулицю.

На проїжджу частину йому виходити не хотілося, бо там гарчали машини. І він поплівся вздовж тротуару.

Дорогу Драконові перегородила черга, що стояла до овочевого кіоска. Дракон зупинився. Якраз за спиною якоїсь жінки, що в одній руці тримала сумочку, а в другій – квіти. Простягнув морду, сягнув верхньою губою – і пелюстки ніжно зашелестіли. Жінка оглянулася і крикнула:

– Господи! Кінь!

Дракон відсахнувся. Пішов уздовж черги. Побачив ящик з картоплею. Тицьнув туди морду і почав хрумкати.

Раптом на нього наскочила дебела молодиця. У вимазаному білому халаті. Брудними руками почала гамселити його по ребрах.

Чоловік, що стояв поруч, сказав:

– Хай трохи з’їсть. Що, вам шкода?

Та, у халаті, зарепетувала, засіпалася. Дракон дивився, як нервово мелють її губи, чув, що в барабанні перетинки б’є ніби кулеметна черга. Повернувся і пішов…

Гріє сонце. Спішать, метушаться люди. З портфелями і без портфелів. З сумочками і без них. Чоловіки і жінки. Товсті і худючі. Високі і низенькі. Йдуть по двоє і по одному. Дибають у міні, дріботять у максі.

По проїжджій частині шугають машини. Ревуть. Стогнуть. Сизий димок стелиться над полотном дороги. На тротуарі. У цьому тумані в такт крокам хитається коняча голова.

Йде Дракон. Згадує.

Луг біля річки. Горить багряно схід. Відбивається у чистому плесі. Сизий туман устелив шовковий трав’янистий килим. На цьому килимі пасуться коні.

Тиша. Тільки час від часу тривожить її коняче форкання.

Пасеться Дракон. Під копитами вгинається росяниста трава.

Ось з-за горизонту вибилися перші промені сонця. Висунула його червона лисина.

Трав’янистий килим ніби хтось посипав перлами. Виграють на сонці краплини роси.

Защебетала пташка в кущах верболозу. Їй підтягнула друга. Заспівав луг. Вкрився лагідним сонячним промінням…

Драконові щось блиснуло в очах. У вуха вдарило сердите ревіння машини. Розплющив очі. Бреде посеред вулиці. Загарчало ззаду, загуділо збоку.

Сердите гарчання машин наростає. Ніби голодне виття велетенських вовків. Ось вони цілою зграєю оточили Дракона. Скалять зуби. Наближаються. Дивляться на нього великими скляними очима. Гарчать.

Вуха Драконові не витримують цього гарчання. Голова пішла ходором. Затанцювали дерева обіч дороги. Затанцювали стовпи. Потемніло сонце…

Виючи сиреною, мчить "швидка допомога". Їй дають дорогу інші машини. Зупиняються перед роздоріжжям перехожі. Десь нещастя.

Посеред вулиці стовпотворіння. Стоїть з обох боків транспорт. Стала в коло неорганізована маса роззяв. Посеред цього кола лежить Дракон.

Під’їхала машина з автоінспекцією. Молодий лейтенант жезлом пробиває собі дорогу крізь натовп.

– Чий кінь?

Натовп загомонів, загелготів, затих.

– Хто хазяїн коня, питаю?!

Знову мовчанка.

Водій, що стоїть біля дверцят "Волги", посміливішав:

– Він ішов без хазяїна. З отого боку.

– Хто вдарив? – спитав суворо лейтенант.

– Ніхто його не вдарив, – втрутився інший водій. – Він упав з переляку.

– Може, у нього інфаркт? – висловила міркування повнотіла дама…

Чути сирену "швидкої допомоги". Санітарна машина зупинилася. Крізь натовп пробивається солідний лікар, а за ним з червонохрестою рятувальною скринькою – медсестра.

– Де потерпілий? – спокійно запитав представник "швидкої допомоги".

– Он, – вказав на коня чоловік з гурту.

– Що он?! – сердито перепитала "швидка допомога" – Я питаю, потерпілий де?

– Кінь потерпілий! – крикнув хтось із натовпу.

– У нього, мабуть, інфаркт міокарда! – авторитетно запевнила пишнотіла дама.

– Я по конячих інфарктах не спеціалізуюся! – відрубав медспец і обурено апелював до натовпу; – Там десь, може, людина вмирає. Чекає допомоги нашої. А тут фокусничають…

І попхався крізь натовп до машини.

Дракон вже підвів голову. Підняв круп.

– О, живий! – радів натовп.

– Піднімається!

– Легкий шок! – коментувала пишнотіла дама.

– Треба допомогти йому підвестися. Щоб звільнити дорогу, – сказав лейтенант.

Сиренячи тривогу, мчить "швидка допомога". Біля універмагу заскрипіли гальма.

Вискочив з машини солідний представник рятівної служби. Кинувся під вивіску "Взуття".

Вистрибнула за ним мініатюрна сестричка. Без рятівної скриньки. Кинулася під вивіску "Галантерея".

Повагом висунувся з-за керма водій. Подався під вивіску "Господарчі товари"…

Червоний куток у житлово-експлуатаційній конторі. Битком набитий людьми. За столом лисий, поморщений Арон Наумович Грос. Начальник контори. Поруч з ним – зовсім сивий голова домового комітету Базюкович. У першому ряду, навпроти стола, сидить Робінзон Галапочка.

Грос встає. Стукає олівцем об графин.

– Товариші! Прошу уваги!

Гамір у залі поволі стихає.

– Ітак, збори активістів нашої житлової контори вважаю відкритими!

Присутні заплескали в долоні.

– На порядку дня одне питання – персональна справа пожильця з квартири п’ятдесят три, будинку номер двадцять три по вулиці Індустріальній Робінзона Івановича Галапочки…

Галапочка сидить і байдуже дивиться у вікно.

– Слово для інформації має голова домового комітету товариш Базюкович.

Базюкович схиляє в поклоні голову. Солідно підводиться, бере папку, що лежить перед ним на столі, повагом, з дуже зосередженим і відповідальним обличчям підходить до невеличкої трибуни. Закладає окуляри, розкриває папку.

– Тариші! Сьогодні на міжнародній арені, тариші, обстановка, я б сказав, міняється…

Сидить Галапочка. Не чує слів промовця. Бачить, як той з-за трибуни розмахує руками, показуючи, очевидно, протилежні континенти, як худа і довгоноса його постать то ривком нахиляється над трибуною, то вигинається, ніби пританцьовує.

Галапочка подумки йде на околицю міста. Тут у два ряди вилаштувалися муровані кооперативні гаражі.

Метушаться в гаражах та біля них автолюбителі. Хтось лежить під машиною. Хтось заводить автомобіль ручкою.

Ось бокс № 13. Наближається до нього Галапочка. Відчиняє замок. Із-за дверей чути радісне коняче: г-г-г-м.

Галапочка відчиняє двері. З’являється радісна коняча морда.

– Ну як, сіно з’їв? – питає Робінзон. Плеще коня по шиї, гладить його морду.

У гаражі вздовж стін – мішки з кормами, пресоване сіно. Біля торцевої стіни – жолоб. Від палі, забитої біля жолоба, тягнеться ланцюг до вуздечки коня.

Галапочка порається біля жолоба. У дверях гаража з’являється автолюбитель, весь у мазуті.

– Слухай, друже, виручай! – просить Робінзона. – Заглух. Не дотягнув до гаража півкілометра…

Галапочка вийшов до нього. Подав руку. Той тернув долонею правиці спочатку об техаси, тоді простягнув її Галапочці.

– Що, бензину не вистачило? – спитав Робінзон.

– Та ні, бак повний.

– Шлея й орчик у кого? – по-діловому спитав Галапочка.

– Не знаю.

– По-моєму, у тридцять третьому боксі. Останнім ми його тягнули…

Ось вони біля 33-го бокса. Двері відчинені навстіж. У гаражі повно всякого хламу. Хлам такий різноманітний і в такому безпорядку розкиданий, що складається враження, ніби це звалище сміття. Серед тої купи сміття, біля самих дверей, – добряче-таки пом’ятий "Запорожець".

– Ей! Євтиховичу! Де ви там? – гукнув Галапочка.

З-за купи мотлоху навкарачки вилазить опасистий чоловік. Все обличчя поклеєне лейкопластирем. Рука на очкурі.

– Іду, іду!

– Шлею нам треба.

– Що, стукнули? – питає Євтихович.

– Ні, просто заглух! – пояснює Петро…

Стрепенувся Галапочка від спогадів.

– …Наша країна, тариші, видає на-гора гори вугілля! – рубонув рукою доповідач. – Видобуває небувалу кількість нафти, залізної руди. І вообще, тариші…

Галапочка думками знову пішов у гараж.

Ось вони почепили орчик до старенького-престаренького Петрового "Москвича".

Запрягають коня.

– Слухай, – озвався Петро, – де це Євтиховича так вмазали? По-моєму, це вже не вперше.

– Не вперше, але, мабуть, востаннє. У нього є кілька запасних крил, капот і ще дещо. Старе, поржавіле, як і сам "Запорожець". То він ставить їх на машину, виїжджає на трасу і зумисне робить так, щоб хтось легенько його зачепив. Тоді каже: "Давай, браток, поки приїде інспекція, розквитаємось. Ти мені даєш стільки-то..." Словом, збирає на нову машину...

Доповідач різко стукнув кулаком по трибуні:

– Ми боремося за чистоту середовища! Насаджуємо нові ліси, парки і сквери. Держава виділяє великі кошти, щоб кожен мешканець міста дихав чистим повітрям...

В цей час у відчинене вікно вривається хмара чорного диму. Чи то від паленої гуми, чи від мазуту.

У залі починається спочатку покахикування. Тоді все частіше вибухає кашель. Закашлявся й сам доповідач.

– Зачиніть вікно! – скомандував начальник ЖЕКу.

Галапочка, що найближче до вікна, підходить до нього.

У дворі, метрів за десять від вікна, горить чималеньке вогнище. Палають рештки автомобільної шини, ящики, сміття. Неподалік двірничка підмітає двір, збирає сміття, носить його у вогонь.

Галапочка зачинив вікно. Кашель ущух.

– А що робить жилець Галапочка? – продовжує доповідач. – Приводить до будинку коня. Засмічує, тариші, територію. Отруює сусідам життя. От, тариші, від мешканців будинку, в якому живе пожилець Галапочка, поступила скарга. У високу інстанцію. Нам її, тариші, надіслали для вжиття, тариші, заходів…

Йде, сідає за стіл.

– Хто хоче висловитися? – питає начальник ЖЕКу.

Руку піднімає худий тип з невдоволеною фізіономією.

– Слово має товариш Бурундукін, електрик! – сповістив начальник.

Бурундукін виходить за трибуну.

– Товариші. Галапочка мій сусід по стіні. І що я можу сказати? Я можу сказати: відірвався Галапочка від колективу. Хто коли бачив, щоб він із сусідами у дворі забивав "козла"? Хто бачив, щоб він зіграв у дурачка чи там, як на те пішло, бо він культурний і з бородою, то в шашечки? А шумить Галапочка через стіну завжди, я би сказав, шумно очень… У мене все…

У залі піднімається ще одна рука.

– Слово має товаришка Носова, ліфтер, – повідомляє Грос.

Немолода вже кругловида жінка, з рясно поораним борознами лицем і маленькими рухливими очима, виходить на трибуну:

– Я, товариші, товариша Галапочку знаю давно. Ще як він тільки поселився в нашому будинку. Хоч він з виду так і культурний, а внутрі щось нездорове. Колись я прошу його: "Робінзон, намалюйте мені

вивіску "Ліфт не работає". А він каже: "Нащо вивіска? І так видно, що він завжди не работає..." І під бородою єхидно засміявся... Тепер я, товариші, думаю нащот коня. Чим його кормить товариш Робінзон Галапочка? Коли не зайдеш у наш гастроном – нема "геркулеса". Тепер ясно, чому нема "геркулеса"...

Носова пішла на місце. Руку підняв її сусід.

– Слово має товариш Лизяк, кочегар, – повідомив Грос.

Вийшов середнього зросту чоловічок. У залі забринів тоненький голос.

– Товариші! Я з Галапочкою стикаюся мало. Бо я в котельні працюю в поті лиця, а він десь свої художества викидає. Але мушу сказати, що є у нього куркульська жилка. Взяти такий приклад. Колись ми сидимо у дворі, забиваємо "козла". Ну, відповідно, виникла ідея... Але не вистачало, так сказать, матеріальних ресурсів. Тут якраз бачу: йде Галапочка. "Робінзон, – кажу, – нам одного тугрика бракує. Можете за компанію, а ні – то до зарплати..." І що, ви думаєте, цей культурний художник сказав: "Тугрика, – каже, – мені не шкода. Мені шкода себе. Цілий вечір не буде гарячої води, і я не зможу покупатися..."

Знову коридор тієї установи, куди потрапила скарга на Галапочку. Знову та ж ділова метушня в коридорі. Ті ж двері, та ж кімната, де проходять чистилище скарги. Та ж процедура з листом – шлях від стола вчорашньої десятикласниці до завтрашнього пенсіонера.

Руки завтрашнього пенсіонера одного листа затримали довше. Погляд зосереджений:

"На Ваш № 15 від 15 квітня повідомляємо. Загальні збори жильців ЖЕКу 209 обговорили і засудили поведінку жильця тов. Галапочки Р. І. Комісією ЖЕКу встановлено, що у квартирі № 53, яка складається з 16

метрів квадратних, коридора, балкона, кухні і санвузла, на даний час коня не виявлено. Пожилець Галапочка заявив, що його кінь проживає на території іншого району, а взагалі, на даному етапі він являється вкраденим.

Начальник ЖЕКу А. Грос".

…Двері, на яких написано "САМ І. І.".

Перед ними з листом у руках акуратно вичовгує до килимка підошви завтрашній пенсіонер…

Тротуар тихенької зеленої вулиці.

Спадає полуднева спека. Поруч з тротуаром висока залізна огорожа зоопарку.

В одному місці з огорожі витягнено пару секцій. Купа цегли. Корито з цементним розчином. Віддалік, на траві, лежать, перекурюючи, два робітники, які ремонтують огорожу.

Йде по тротуару кінь. Похнюпив голову. Ліниво відмахується хвостом від мух.

Наближається до того місця, де лагодять загорожу.

– Іване! – гукнув один з тих, що перекурювали. – Диви – кінь втік із зоопарку!

Іван лежить горілиць на траві. Смокче цигарку і пускає в небо хмаринки.

– Умгу! – мимрить. – І слон втік. І крокодил ось човгає. Як ми ще тиждень поремонтуємо ту загорожу, то все повтікає.

– Я правду кажу. Ось кінь на тротуар вийшов.

Іван повів головою:

– Диви! Справді! – схопився на ноги. – Треба негайно загнати…

Вискочили на тротуар. Взялися заганяти коня.

– Треба подивитися добре по вулиці. Може, ще щось вилізло, поки перепочивали, – сказав Іван.

Дракон пройшов через дірку в огорожі. Опинився під кронами дерев зоопарку…

Кабінет слідчого міліції. За столом моложавий капітан. Біля столу сидить Галапочка.

– Ось, товаришу Галапочка, поступив до нас анонімний лист, що ви вкрали коня. Міркую, що писав його чоловік несповна розуму, бо де ж…

– Ви маєте рацію, товаришу капітан, – перебив Галапочка. – Це у мене вкрали коня.

Капітан пильно подивився на Галапочку. Зупинився поглядом на його бороді, на його худому лиці. Глянув на руки, на вичовгані техаси.

– Як ви сказали? – перепитав, ніби недочув.

– Кажу, що ви маєте рацію. Це у мене вкрали коня. З-під майстерні… Я художник.

– А-а-а, – протягнув багатозначно капітан. – Значить, кінь у вас таки є?

– Та ні. Кажу, що вкрали.

– А де ви взяли коня, товаришу Галапочка?

– Бачите, товаришу капітан, історія це довга. Рік тому я оформляв в одному колгоспі Палац культури…

Мальовниче село. Гарні, рівні вулиці, уздовж яких вилаштувалися стовпи з лампами денного освітлення. Гарні чепурні будиночки акуратно обгороджені. Побіля них садочки, квітники.

Центр села. Закінчується спорудження Палацу культури. Ведуться оздоблювальні роботи.

Галапочка стоїть на риштуванні. Зарисовує щось на фасаді.

Зіскакує. Нишпорить у дерев’яній скриньці, яка стоїть на землі.

Раптом відчуває, ніби хтось торкнувся його спини. Оглянувся – над ним нахилилась коняча морда. Спутаний на передні ноги, кінь стоїть і ніби чогось просить у Галапочки.

Галапочка встав, поплескав коня по шиї, погладив оксамитову морду. З сумки, що стояла поруч, дістав розпечатану пачку печива. Вгостив коня одним шматком, другим.

Підійшов кирпатий хлопчина:

– Його звуть Дракон. Він дуже людей любить… Він між кіньми пастися не хоче.

…Кабінет слідчого. Сидять, як і сиділи, капітан та Галапочка.

– Так він приходив щодня, – розповідає Галапочка. – Два місяці я оформляв Палац культури. І два місяці цей ласун простояв коло мене. Я звик до нього. А одного разу Дракон не прийшов. Робота не клеїлася. Тоді вирішив розшукати його…

Сільська вулиця тягнеться повз недобудований Палац культури. Йде вулицею Галапочка. Назустріч – юрба дітлахів. Ідуть, щось жваво обговорюють, сперечаються.

– Дядю! – вигукнув кирпатий. – Сьогодні Дракон не прийде. Його повезуть на м’ясокомбінат. І ще п’ять коней.

В оточенні хлопчаків поспішає сільською вулицею Галапочка. Приміщення контори колгоспу. Вивіска: "Правління колгоспу ’’ВПЕРЕД"".

Галапочка зник у дверях.

Відчиняє кабінет з вивіскою "Голова правління". З-за столу назустріч Галапочці виходить симпатичний молодий голова колгоспу.

…Кабінет слідчого. Галапочка продовжує розповідати.

– Тоді я домовився з головою, щоб коня віддали мені в рахунок оплати за виконану роботу. Правління підтримало…

Слідчий поцікавився:

– А є у вас відповідні документи?

– Є, чого ж. Ось копія рішення правління. Тільки коня ж нема. Вкрали.

Капітан потер чоло:

– Що ж, пишіть заяву… Будемо шукати…

…Ранок у зоопарку. Снують алеями відвідувачі. Ідуть батьки з дітьми. Ідуть хлопці з дівчатами. Човгають старі з костурцями.

…Йде понуро, несучи в своїй кінській голові важкі думи, Дракон. Зупинився біля клітки бегемота. Дивиться здивовано. Струснув головою. Що воно перед ним за диво? Ніби велетенська корова з дуже розпухлою мордою. Дракон ще раз труснув головою. Витяг шию, підняв верхню губу. Сміється.

– Та! Та! – стоїть перед Драконом хлопчик і сіпає за руку тата, який майже встромив голову в клітку бегемота. – Дивись – кінь. Справжній…

Батько сіпнув сина за руку.

– Дивися на бегемота!..

Хлопчик ще раз глянув на коня, посміхнувся до нього щиро і спрямував погляд на клітку.

…Стоїть Дракон перед кліткою мавпи. Дивиться, як ці прапредки людей стрибають з перекладини на перекладину, гойдаються на них.

Згадав село. Верби біля річки. І дітлахів, що, як оті мавпи, гойдаються на гіллях.

Вглядівся в лице мавпи. Дивне таке, патлате. Перекинув погляд на патлатого парубійка, що стояв перед кліткою. На вимазане фарбою лице якоїсь немолодої вже дами. На її триповерхові буклі.

Згадав бородате лице Робінзона Галапочки. Як той годує його печивом, плеще по шиї…

…Снують відвідувачі алеями парку. Стоїть обіч алеї Дракон. Вдивляється в людські обличчя.

Йде алеєю зграйка малих школярів. Хлопчики і дівчатка. Весело щебечуть, сміються…

Драконові уявляються квіти. Вогняні полум’яні маки, сині-сині волошки…

Щебечуть, дзвінко сміються дітлахи…

Драконові вчувається, як виспівує у піднебессі жайвір…

Край алеї у задумі кінська голова. Націлене на перехожих око…

Йдуть алеєю четверо розхристаних патланів. Один з гітарою. Йдуть, горланять, бренькають дратівливо, кривлять лиця.

Здається Драконові, ніби він пробивається крізь зарості реп’яхів. Ті липнуть до гриви, до хвоста.

Тріпонув головою. Повернувся до розхристаних перехожих хвостом. Пішов далі.

Біля клітки з орлами – кілька чоловік. Один, кругленький, лисенький, неспокійний, метушливий, весь час намагається щось пояснити високому, насупленому. Він щось показує на птаство у клітках, показує у небо, розмахує руками, ніби хоче злетіти. Тоді командує жінці, що стоїть поруч, щоб та піднесла ближче клітку, яку вона тримає. Кругленький пхає руку в клітку, дістає звідти ховрашка, кидає його в клітку орла.

Помах могутніх крил, розпачливий крик звіряти – і орел знову гордо возсідає на бантину.

Лисенький, кругленький розцвітає в посмішці, вигинається перед високим, насупленим, тицяє йому в руку гризуна, щоб той сам кинув у клітку.

Дракон на якусь мить ухопив погляд насупленого, порівняв його з хижим поглядом орла. Тоді глянув на очі кругленького, лисого. Вони бігали неспокійно, як очі звіряти, яке він тримав у руках.

Дракон пішов далі.

…Надвечір’я погідного дня. По тротуару йдуть Робінзон і Крузя. Спала денна спека. Робінзон несе чималеньку спортивну торбу. В руках у Крузі портативний магнітофон.

Робінзон і Крузя завертають у двір.

Заходять у під’їзд будинку. Підходять до ліфта.

Робінзон натиснув на кнопку:

– Аби його ще застати. Котра зараз?

Крузя глянула на годинник:

– Двадцять на дев’яту.

До ліфта підходить високий статечний атлет середнього віку. В руках у нього чималенький шикарний портфель.

За атлетом підійшла невеличка, розмальована, як циферблат антикварних ходиків, дама.

Опустилася кабіна ліфта. Розчинилися двері. Галапочка галантним жестом запропонував дамі:

– Будь ласка, проходьте.

Пихате лице дами навіть не ворухнулося. Губи також. Вона прийняла належне, стала в кутку кабіни і почала розглядати себе в дзеркальце.

Зайшли Крузя, статечний чоловік, тоді Галапочка.

– Восьмий! – сухо кивнув чоловік.

– Нам вище, – сказав Галапочка і натиснув на кнопку.

Дама мовчки милується собою в дзеркальце.

Ліфт загудів, набрав розгону і… зупинився. Двері не відчиняються.

– Не розумію гумору, – з претензією на дотепність кинув чоловік.

– Здається, ми застрягли між поверхами, – пояснив невпевнено Галапочка.

Даму ніби кольнуло:

– Цього не може бути! Я спішу!

Крузя пригорнулася до Робінзона:

– Я боюся, щоб ми не впали.

– Не впадемо, – заспокоїв Галапочка. – Ми висимо на сталевому тросі.

– Треба щось думати, – категорично сказала дама.

Хвилина мовчанки. Ніби всі виконують категоричну вимогу дами.

Крузя розглядає даму. Погляд зупинився спочатку на буклях, на демонстративно вип’ячених персах, затягнутій широкій талії, на пальцях рук, увінчаних безліччю різноманітних перснів.

Тоді Крузя перевела погляд на незнайомця. Ковзнула по його солідній фігурі. Зупинилася на розбухлому портфелі. Уявляє, як цей чоловік приходить у переповнену аудиторію, стає за кафедру, розкриває портфель, дістає книжки…

Або приходить додому. Відчиняє ключем двері. Зайшов у кімнату, поставив портфель біля письмового столу, на якому друкарська машинка. Усі стіни квартири в книжкових стелажах і полицях. Чоловік розкриває портфель, дістає папки рукописів. На одній написано: "Роман", на другій – "Повість"…

Раптом Крузя здригається від несподіванки: щось дуже гупнуло. Це портфель незнайомця впав на днище ліфта. Від удару замок розчинився. На підлогу з гуркотом, дзенькотом та шелестом висипалася картопля, цибуля, пляшка вермуту, шматок дерматину, молоток, кілька замків до дверей, цвяхи.

– Ідіот! – верескнула дама.

Чоловік мовчки кинувся підбирати свої речі і впихати їх знову в портфель.

Галапочка почав допомагати.

– Це ваша сусідка? – спитав пошепки Галапочка, коли вони схилилися над портфелем.

– Не розумію гумору! – обурився на повен голос чоловік. І гордо додав: – Це моя дружина.

Розфуфирена дама не знає, про що йдеться. І заявляє:

– Господи! Дружина. Все життя собі занапастила з оцим, – вона зверхньо покосувала на голову чоловіка.

– Не розумію гумору, – покірно промимрив чоловік.

Знову запанувала тиша.

Десь зверху від ліфта по сходах зацокотіли каблучки.

Галапочка спохватився:

– Ей, хто там? Добрі люди! Знайдіть ліфтера, хай нас визволить… Ми застрягли…

Кроки затихли.

Почувся дівочий голос:

– Ліфтер тільки до восьми. А вже дев’ять. Вибачте, я спішу…

Каблучки знову поцокотіли.

Жінка прокоментувала:

– Стелла з п’ятдесят восьмої. Знов на побачення побігла. Така сама, як її мама…

– Цікаво, що з ним? – кивнув Галапочка на ліфт. – Ви у цій техніці не розбираєтесь? – звернувся до чоловіка.

– У чому він розбирається! – перебила дама. – Він, крім дерматину і цвяхів, нічого не знає…

– Не розумію гумору, – сказав чоловік.

– Гумору, гумору! Ти ось ліфта відчини. О дев’ятій тридцять – хокей.

По сходах знову зачовгали кроки.

– Алло! – крикнув чоловік. – Хто там?

Кроки затихли.

Чоловік ще раз:

– Алло! Хто там, питаю?

– А там хто? – почувся зверху немолодий вже хрипкий басок.

– Це я, Брунькуєвич. З п’ятдесят першої квартири.

– А де ви?

– Тут, у ліфті. А там хто?

– Гаєвський. Що ви хотіли, Брунькуєвич?

– Ми застрягли.

– Чому це "ми"? Що, ви не сам?

– Ні, тут нас четверо.

– А хто ще з вами?

– Моя дружина Ірина Михайлівна і ще двоє.

– Ті двоє з нашого будинку?

– Я не знаю. Зараз спитаю… – До Галапочки: – Звідки ви?

Галапочка:

– Яке це має значення? Ну, не з вашого.

– Не з нашого, – передав Брунькуєвич.

– А що вони тут роблять?

Брунькуєвич до Галапочки:

– Що ви тут робите?

Крузя несміливо:

– Йдемо до знайомого.

Брунькуєвич:

– Ідуть до знайомого.

– А в якій квартирі він живе?

Галапочка не витримав, гукнув незнайомцеві на сходах:

– Живе він у шістдесятій квартирі. Звуть його Вадим. Років йому двадцять вісім. Неодружений. На лівій руці не має вказівного пальця. Пальця в дитинстві відкусив йому в зоопарку шимпанзе. Шимпанзе вже здох…

– А ви йому хто?

– Кому: шимпанзе чи Вадимові?

– Вадимові.

– Товариш. Колега. Працюємо разом.

– А де він працює?

– Він художник. Пише картини.

– Які картини?

Галапочка важко зітхнув:

– Портрет токаря Кривобока, триптих "Хлібороби", диптих "Риболови"…

– Він що, може дістати рибу?

– Може. Це йому раз плюнути… Він акулу навіть може роздобути…

– Ну добре. З вами все. То що ви, Брунькуєвич, хотіли? Чого ви мене зупинили?

– Я хотів, щоб ви покликали ліфтера, бо ми тут застрягли.

– А-а-а. Я не маю часу. Я спішу на процедури. Я скажу своїй онуці, щоб вона пішла сказала тому художникові…

Кроки почовгали.

Дама нервує.

– Вішать треба таких ліфтерів. Гроші беруть, а люди в ліфтах застрягають.

Крузя до Галапочки:

– Всі зберуться, а нас нема. Скажуть: от брехуни…

Коридор будинку, в якому живе Галапочка. Біля дверей під номером п’ятдесят три – кілька хлопців і дівчат. Дівчата з букетами квітів. Хлопці – з наповненим саквояжем.

Високий кремезний брюнет глянув на годинника.

– Ну й Галапочка. Запросив, а сам…

– Слухайте, а може, щось скоїлося? – сполохалася білява дівчина. – Вже годину чекаємо…

– Може, у загсі черга, – висловив припущення бородань.

– А ти звідкіля знаєш? – поцікавилася дівчина, що стоїть з ним поруч.

– Він уже п’ять разів подавав заяву, – пояснив кремезний брюнет.

– Не п’ять, а чотири, – поправив його бородань. – І не я винен, що кожна з обраних мною кандидаток у дружини за тиждень після подання заяви передумувала.

– Може, й Робінзонова передумала, – сказала білявенька. – І бідний Галапочка з розпачу десь сидить у кафе напідпитку, забувши про нас. А може, саме в цю мить летить з мосту у воду…

– Крузя не передумає, – запевнив бородань. – Вони ніби одне для одного виліплені.

– А хто вона? – питає дівчина, що стоїть біля бороданя.

– Студентка, – пояснив той. – Навчається на третьому курсі. Майбутній археолог.

– Буде шукати скарби, – зауважив брюнет.

– Найбільший скарб вона вже знайшла, – сказав бородань.

З квартири, що поруч з Робінзоновою, вийшов електрик Бурундукін.

– Товариші-громадяни! – проказав владним голосом Бурундукін. – Дозвольте вас спитати, хто ви будете?

Хлопці й дівчата здивовано переглянулися.

– А що? – спитав рудий.

– Що? – прискалив око Бурундукін. – То, що всякі бородані по коридорах тиняються, а потім у людей пропадає імущество.

Гурт вибухнув дружним реготом.

– Ясно! – сказав брюнет, суворо дивлячись на кругленького бородатого. – Ось чим ти, Вася, займаєшся.

Бурундукін:

– Я не конкретно про ету лічность. Я вообще, для прикладу. І раджу вам іти звідси, поки не пізно.

Рипнули коридорні двері. У них з’явилися Галапочка, Крузя і високий чорнявий хлопець.

– Вже пізно, – сказав брюнет Бурундукіну.

Рудий кинувся назустріч Галапочці і Крузі:

– Привіт кандидатам!

Натовп загелготів:

– Де пропадаєте?

– Невже в кругосвітню подорож одразу махнули?

– Друзі, вибачте! – залепетав Галапочка. – Ми цілу годину просиділи в ліфті в будинку Вадима.

– Можу це підтвердити, – встряв чорнявий. – Якби не я, вони просиділи б там до ранку.

Бурундукін якусь хвилину стоїть біля своїх дверей, прислухається до розмов.

Галапочка дістає ключ, відчиняє двері.

– Будь ласка! Заходьте…

Хлопці й дівчата заходять до квартири. Ставлять квіти, вітають Крузю і Робінзона. Гаморять, сміються.

Бурундукін постояв хвильку в коридорі. Підійшов до зачинених дверей квартири Галапочки, прислухався, тоді спішно подався в свою квартиру.

…Спальня Бурундукіна. У кутку шафа, під стіною два ліжка, над ліжками розкішний килим.

Між стіною і килимом хтось вовтузиться, бо килим віддувся і рухається. Біля ліжка стоять кімнатні тапочки Бурундукіна.

Між стіною і килимом сидить Бурундукін. До стіни притулена велика алюмінієва чашка, до чашки – вухо Бурундукіна. Він ніби приріс боком до стіни. Завмер. Підібрав коліна. На них поклав учнівський зошит. Тримає напоготові огризок олівця. Весь – увага…

Квартира Галапочки. Накритий стіл. За столом – гості. Крузя і Робінзон сидять поруч.

– Тост! – підвівся з місця Вадим. – Чия черга?

– Богданова! – крикнула білявенька дівчина.

Незграбно підвівся високий кремезний брюнет. Підняв руку з чаркою.

Балаканина, яка буває після третьої чарки, не вщухає.

– Тихо! – крикнула білявенька. – Замовкніть!

– Я хочу, щоб ми підняли тост за Робінзонового коня, – сказав Богдан.

Компанія загула.

– Не годиться! Треба за молодят, – гукнула білявенька і вдалася за підтримкою до бородатого сусіда. – Правда, Васю?

– Правда, Люсенько, – відповів, дожовуючи, Вася. – Це ж не кінь одружується…

Богдан, не сідаючи, продовжує:

– Для тих, хто одружується, я ніколи не виголошую тостів. Мої побажання ніколи не збуваються… Товариство, один академік стверджує, що сім’я у минулому – це для молодят віз, на якому вони їхали. Сучасна сім’я – машина.

Отже, з нею трапляється більше аварій. У мене є пропозиція досконало перевірити Робінзона, чи вміє він управляти цією машиною. Інакше заберемо у нього Крузю і віддамо комусь більш достойному, досвідченому тобто. Ну, хоча б Левкові.

Робінзон почухав бороду:

– Милі мої друзі! Я, звичайно, зворушений такою турботою про мою майбутню сім’ю. Але я категорично проти міркувань цього знаменитого академіка. Чи то на возі, чи на волячій гарбі, чи на сучасному автомобілі один член екіпажу діє більш активно, інший – більш пасивно. Один поганяє волів чи коней або сидить за кермом і тисне на всі педалі, а другий спокійно розглядає придорожні пейзажі. Ці пейзажі часом можуть так захопити, що пролунає команда: "Зупини! Я вийду!" Ми з

Крузею уявляємо свою сім’ю як човен. Човен серед розбурханого океану життя. Ми обоє з однаковими зусиллями мусимо налягати на весла, щоб не накрило нас брудною хвилею, щоб не віднесло вітром. Бо обоє в однаковій мірі відповідаємо за свій човен, за життя своє і свого друга, за життя третього або й четвертого безпомічного пасажира, які обов’язково з’являться!

– Браво! Товариші! Браво! – заплескав у долоні Вадим. – Якби у мене була така висока свідомість, я б, не задумуючись, одружився хоч сьогодні.

Підводиться рудий довготелесий. Піднімає вгору два пальці:

– Шановне товариство…

Товариство гелготить.

Хлопець звертається до дівчини, що сидить поруч з ним:

– Катрусю, благаю тебе. Зупини своїм божественним голосом отой балаган! Інакше молодята ступлять на сімейну стезю, не благословенні мною.

Катруся майже кричить:

– Товариші! Увага! Нарешті молодят хоче поблагословити Левко!

Гамір поволі ущухає. Левко в цей час з келихом в руці виходить з-за столу, стає в позу:

– Мила Крузю! Рідний Робінзоне! Коли я перший раз подав заяву до загсу, я думав: "Це любов на все життя". Через тиждень кандидатша у жони зателефонувала мені: "Можеш забрати заяву. Нічого не вийде!" Я у

розпачі крикнув: "Як? У чому річ?" Вона голосом ката відповіла: "Прочитай такий-то журнал на такій-то сторінці". Я прочитав. Там було всього-на-всього кілька слів: "Самка крокодила надає перевагу не найбільшому самцеві, а тому, який займає найкращу територію на березі і має найкращі умови для гнізда…"

– Товариші! – зірвався Вася. – Зупиніть оратора, бо поки він дійде до своєї четвертої кандидатші…

Левко підніс келих:

– Вася, ша!.. І я зрозумів, як мені пофортунило. Піднімаю келих за те, щоб люди ніколи не побиралися з крокодилами!

Знову гамір. Хтось випиває, хтось заїдає. Хтось щось запитує, хтось щось відповідає. Понад тим гамором злітає голос трохи сп’янілого Богдана:

– Товариство! А з якої нагоди ми зібралися?

Квартира Бурундукіна. За килимом, притуливши чашку до стіни, а вухо до чашки, сидить Бурундукін. Підслуховує, що діється за стіною, записує…

Стіни квартири Бурундукіна. Двері в передпокій. Вхідні двері. Видно, як рухається язичок англійського замка. Прочиняються двері, входить жінка. Поставила сумку. Перевзулася в кімнатні пантофлі. Взяла сумку, пішла на кухню. Викладає у холодильник покупки.

Зайшла у спальню. Побачила віддутий килим. Застигла перелякано.

Ввижається їй: крізь віддутий килим пробивається дуло пістолета. За ним чорна волохата рука. Лунають постріли. Вона падає. З-за килима

вискакує кремезний бородатий бандюга. Затуляє їй рота ганчіркою. Кидається до стіни. Зриває килим і скручує його…

Жінка ніби прокидається. Навшпиньках виходить у прихожу. Повертається з хрестовиною для швабри. Напружує слух. Ловить все, що можна зловити. Раптом глухий удар по килиму. Один, другий, третій.

– Рятуйте! Вбивають! – щосили закричав Бурундукін…

Квартира Галапочки. Лунає танцювальна мелодія. Грає магнітофон. Підтрясаються пари…

…Інша мелодія.

Гучномовець у зоопарку. Алеями снують відвідувачі.

У глибині парку невеличкий особнячок. На ньому вивіска: "Дирекція зоопарку".

Простора кімната. За столом лисий, круглий, у картатому піджаку чоловік. За його спиною на стіні вивіска "Директор". За столом, що правою ніжкою букви "П" стоїть до стола директора, – худий, високий, сивуватий чоловік. За його спиною на стіні вивіска "Бухгалтер". За столом, що лівою ніжкою букви "П" стоїть до директорового столу, – дебела молодиця. За її спиною вивіска "Технік".

Тиша. Чути, як шкрябає перо бухгалтера.

Лице директора непорушне. Погляд його вп’явся у відчинене, вікно.

Молодиця заздрісним поглядом прилипла до обкладинки журналу мод. Звідти іронічним поглядом її пропікає худорлява дзига.

Бухгалтер краєм зиркнув на директора. Так само крадькома зиркнув на техніка. Лівою рукою сягнув за борт піджака, дістав кінчик гумової трубки і непомітно взяв її до рота.

Якусь мить видно тільки, як рухається його воло.

Знову тиша. Шкрябає перо.

Непорушно дивиться за вікно директор.

На фото заздрісно дивиться технік.

Раптом у тишу вривається легеньке:

Лугом іду, коня веду…

Розвивайся, луже…

Мелодія наростає. Бухгалтер обпер щоку на долоню, мрійно задивився у стелю і поринув глибше в пісню:

…Сватай мене, козаченьку,

Люблю тебе дуже.

– Шановний! – мов громом вдарило з-за директорського столу. – Ви не на лузі, а на робочому місці.

Пісня обривається. Бухгалтер покірно схилив голову над папером. Застигла над картиною технік. Директор крадькома відчиняє дверці двотумбового стола. Дістає з підвіконника склянку. Витягує з ящика темну пляшку. Хлюпає з неї у склянку рідину. Склянку так само непомітно ставить на підвіконня. Зачиняє стіл.

Підвівся. Нервово пройшовся по кімнаті. Підійшов до вікна. Взяв графин з водою, склянку з рідиною. Хлюпнув з графина води.

– І чого це вас, Цезаре Калениковичу, щодня саме о цій порі тягне на луг?

– Люблю природу, Іване Йосиповичу. З дитинства люблю. І коней.

– Воду в графині знову не міняли, – обурюється директор і підносить склянку із сумішшю до рота. Та зупиняє руку на півдорозі. В цю хвилину у вікні з’являється кінська голова і лунає доброзичливе коняче: ги-ги-ги!

– Шановний! – майже кричить директор до бухгалтера. – Це ви його сюди запросили?

– Я, Іване Йосиповичу, ще по-конячому говорити не вмію.

Директор випив. Хлюпнув з графина води, запив. Крякнув.

– Може, він, Іване Йосиповичу, на прийом до вас проситься? – продовжував спокійно бухгалтер. – Може, Лупаченко його чимось образив?

Директор ляснув себе долонею по лисині:

– Підождіть! А чого це він тут?

– Хто? Лупаченко?

– Кінь. Чого тут кінь?

– Спитайте його, Іване Йосиповичу. Звідкіля я знаю?

– Значить, коня спитати? – зауважив єхидно директор.

– Я мав на увазі Лупаченка, Іване Йосиповичу. Спитати Лупаченка, чого кінь тут.

– Лупаченка я відправив сьогодні возити сміття. Він що, сам воза тягає?

– Звідкіля я знаю, Іване Йосиповичу? Може, кінь тут з возом…

Бухгалтер встає. Підходить до вікна. Неподалік будинку скубе траву Дракон.

– Іване Йосиповичу! Та це ж не наш кінь.

– Як не наш?

– Іване Йосиповичу, у нас, вибачайте за нескромність, кобила. А це, вибачте, кінь.

– От шельма! Невже виміняв!.. Як ви думаєте, для чого він виміняв кобилу на коня?

– Звідкіля я знаю, Іване Йосиповичу? Тут мусила бути якась комерційна ситуація. Якась вигода. Лупаченко так за так не поміняє. Може, кобила ходила з лошам. І він віддав, так би мовити, дві штуки, а взяв одну. Гроші за лоша собі в кишеню…

– Лоша в інвентаризаційній книзі числиться?

– Не числиться, Іване Йосиповичу. Бо лошати фактично нема. Я так для прикладу кажу…

– Значить так, Цезаре Калениковичу! Для прикладу, не для прикладу. Наказую: негайно провести інвентаризацію всього живого в парку. А ви, Ангеліно Соломонівно, допоможіть. Бо сьогодні один опришок міняє кобилу з лошам на коня без лошати, а завтра інший опришок захоче виміняти слона на корову. Тоді нам з вами запропонують поміняти оцю кімнату на менш комфортабельну з віконцем у квадратики…

Пізній вечір.

На глибокому небі виблискує кругловидий місяць. Згасла денна метушня. Лише за парком ще шугають машини, скреготять трамваї.

Дракон стоїть у тіні дерев біля самої загорожі. Крізь віття пробиваються промені небесного світла. Десь чиркнула запізніла пташка.

Дракон дивиться на фасад багатоповерхового будинку, що через вулицю навпроти зоопарку. Жовтими очима світяться вікна.

В одному з них на фіранці відбито дві тіні. Вони застигли в поцілунку.

У другому вікні дві тіні розмахують одна перед одною руками. Потім якимись предметами.

У третьому патлаті тіні вигинаються, звиваються в дикому танці. у четвертому тінь хилить щось із пляшки.

У п’ятому тінь схилилась над книжкою.

У шостому тінь-дзига викручується перед дзеркалом.

У сьомому – бабуся коротає безсонну ніч і байдуже дивиться вниз, як пульсує місто.

Драконові уявляється сільське подвір’я. Стіна добротного сарая. А під цією стіною, від землі аж до покрівлі, – скриньки. І в кожній скриньці віконечко, загратоване сіточкою. А за кожною сіткою ворушиться щось живе. За однією кролики білі. За другою – кролики сірі, далі – чорні. За іншим віконечком – нутрії. Там кури до сітчастого віконечка голови підтягують.

Ось дві курки щось між собою не поділили. Одна до одної дзьобом цілиться. Одна одну чублять, аж пір’я сиплеться.

Рипнули хатні двері. Вийшов кругловидий червонощокий хазяїн. Пішов у сарай.

Чубляться у віконечку кури.

Вийшов з хлівця хазяїн з сокирою в руках. Подався до модернізованого курятника…

Стоїть Дракон біля огорожі зоопарку. Дивиться на вікна будинку. Розмахують руками за фіранкою дві тіні.

Пішов Дракон від огорожі. Крок за кроком. Повільно.

Сяє місяць у небесній височині. Поблискують зірки. Гуде за парком місто.

Дракон лежить на траві біля вольєри. Опускаються повіки на його очах. Мережить сон…

Місячний вечір. Луг біля річки покритий серпанком туману. Край берега стоїть Дракон. Дивиться на дзеркальне плесо, на вимережану місячним сяйвом доріжку, на покриті кучерями гущавника кручі протилежного берега.

То тут, то там на плесі хлюпнеться риба, проборознить воду нутрія.

Тонуть у солов’їному витьохкуванні закучерявлені кручі. Десь на тому березі чути пісню. Ніжну, глибоку. Мелодія то наростає, то зникає. Ніби солов’ї хочуть переспівати юнаків та дівчат.

На кручі з’являються два силуети. Він і вона. Над ними – глибінь неба, над ними, мов сторож, кругловидий місяць…

Дрімає в зоопарку біля вольєри Дракон. Знову поринув у сновидіння.

…Безмежний лан пшениці. Зелене море запінилося колоссям, шле хвилю за хвилею ген туди, до горизонту. Дракон, запряжений у двоколку, повільно йде дорогою, що перетинає це море. На двоколці сидить немолодий уже, сивовусий чоловік. Милується безкраїм зеленим морем.

Двоколка зупинилася. Чоловік зійшов. Підійшов до пшеничної стіни, відгорнув пучок колосся, роздивляється. Відпустив тугі стеблини. Підійшов до коня. Поплескав його по шиї. Погладив по лобі. Притулив до шовкової Драконової верхньої губи свої сиві вуса…

Біжить Дракон. Котиться між хвилями зеленого моря двоколка. Багряніє над заходом сонце…

Котиться двоколка польовою дорогою. Повертається з пасовища череда корів. Вгодованих, поважних. Ідуть обважніло, хилитаючи повним вим’ям.

Одна з них, рогата, наче тевтонський рицар, ступає поруч з Драконом. Йде тихо, повагом. Та раптом витягла уперед свою морду і затягла:

– Му-у! Му-у!

Дракон прокинувся. Стріпнув головою.

Пронизливе "а-у! а-у! а-у!" лоскоче слух.

Розплющив очі. Світанок розливався між деревами зоопарку. Поруч з Драконом простора вольєра. Біля загорожі стоїть вислюк і щосили горланить.

Драконові на якусь мить видалося, наче на місці вислюка стоїть корова. І реве.

Дракон струсонув головою. Перед ним стоїть щось подібне до коня, тільки мале, вухасте.

Дракон підвівся на ноги, на всяк випадок відійшов подалі від загорожі…

Квартира Галапочки. Вечір. Робінзон забиває в стіну цвях, чіпляє гравюру. Крузя слідкує, щоб він рівно почепив. Командує:

– Правий куточок трішки вище. Досить!

Робінзон почепив. Відійшов, подивився:

– Криво. У тебе криве око.

Крузя підійшла, стала на його місце:

– Звичайно, тепер криво. Ти ж пересунув.

– Не пересував я. Зробив так, як ти казала. Тепер сама рівняй.

Крузя взяла зі столу газету, хоче постелити її на стілець.

Робінзон зупинив її:

– Цієї газети не чіпай. Там…

– Що там?

– Там хвалять Робінзона Галапочку.

– Серйозно? Де?

Крузя бере газету. Шукає.

Робінзон:

– Головне там підкреслено червоним олівцем. Решту можеш не читати.

– Оце?.. "Отже, можемо без сумніву сказати: цех майстрів пензля поповнився ще одним молодим, але талановитим і оригінальним художником. Це скаже кожен любитель і цінитель мистецтва, побачивши хоча б одну картину Робінзона Галапочки – ’’Молода доярка…" Молодець! – Крузя звела на Робінзона погляд, сповнений поваги і любові. – Ну, давай чіпляти картину. – Стала на стілець. – Дивися.

Робінзон дивиться.

– Стоп! Нормально.

Крузя ступила на підлогу. Стала на те місце, де щойно стояв Робінзон.

– У тебе криве око.

– Що-о? – обурився Робінзон.

– Ану, поглянь.

Робінзон відійшов на місце, де щойно стояла Крузя.

– Справді, криво. Що за чорт! Ніби хтось непомітно пересуває шнурок.

– Домовий.

– Ти не жартуй. Дивися. Бачиш? Ще більше перекособочилося.

– Справді. Що воно за мара?

– А по-моєму, це не мара. По-моєму, це Бурундукін щось робить.

– Бурундукін знає, що ти саме в цю пору картину чіпляєш?

– Ось, – показує Робінзон на молоток. – Стукав я, забиваючи цвях. Це для нього сигнал.

– Дивися, картина справді перекосилася ще більше.

В цю хвилину у вікнах забриніли шибки. Зі стелі посипалися дрібненькі порошинки.

– О ні, це не Бурундукін! – сказав категорично Робінзон. – Це вібрація.

– Яка вібрація?

Робінзон підійшов до балконних дверей, відчинив їх навстіж. З вулиці вдарило транспортним шумом.

– Тут видолинок, – пояснив Робінзон. – Будинок наш стоїть на пливунах. Автобус чи машина з гори набирає швидкість, щоб вискочити легше на гору. І будинок вібрує… Увімкни телевізор.

Крузя увімкнула. На екрані застрибали криві смуги. Робінзон підійшов, відрегулював, тоді відійшов. За вікном шугонуло кілька машин. Смуги знову застрибали на екрані.

– Бачиш? – показав Робінзон. – А я досі ніяк не міг второпати, що з телевізором. Чого тільки не робив з ним. Навіть кулаком по ньому гамселив.

– Тут справді дуже шумно. Навіть не чути звуку телевізора.

– Ми зачинимо двері на балкон.

Робінзон зачинив двері. Шум трохи поменшав.

– Як ти жив тут п’ять років?

– Звик, і ти звикнеш.

– Кажуть, що до шуму людина не звикає.

– Кажуть багато дечого… Аби любов була. Аби щось прив’язувало.

– Але любов не повинна сидіти в отакому шумі.

Робінзон обняв Крузю:

– А ми не будемо сидіти. Будемо виїжджати на природу. Сядемо на Дракона. Здійснимо кругосвітню подорож…

Крузя посміхнулася:

– Ти спочатку знайди свого Дракона. А тоді… Тоді продай.

– Що-о? Цього не буде ніколи! – категорично відрізав Робінзон. Крутнувся, відійшов від Крузі і сів на дивані.

Крузя підступилась, сіла біля нього. Ласкаво поклала руку на плече:

– Робінзончику, милий, не сердься. Але ти художник, солідна людина… А примхи з отим конем…

– Це не примхи. Я люблю природу. Люблю усе живе. А понад усе – коней. Тим більше, я його врятував від смерті. Та й, кінець кінцем, яке кому до цього діло? Хтось тримає удома мавпу. Хтось тримає тигра, хтось вівчарку. А чому я не можу тримати коня? Чому? Колись навіть великі люди мали коней, виїжджали верхи на прогулянки…

– То було колись. Тепер великі люди виїжджають на прогулянки на "Волгах". У крайньому випадку, на "Жигулях".

– Терпіти не можу машин. Терпіти не можу перегару бензину, шуму. В мене від цього починаються приступи мігрені.

– То, може, в когось починаються приступи мігрені від твого коня?

– Нехай на мого коня не дивляться.

– Якби ти мав свій замок, чи хоча б маєток, чи хоча б віллу за містом, то на нього ніхто не звертав би уваги. А так…

– А так – я людина. Не хочу бути зв’язаним мотуззям міщанським. Комусь подобається "Волга", нехай їздить на "Волзі". Мені подобається кінь.

– Якби ж хоч кінь, а то шкапа…

– Ми також колись будемо шкапами.

Замовк Робінзон. Мовчить Крузя.

На екрані телевізора крупним планом дама:

– Закоханий шимпанзе набагато страшніший, ніж закоханий мужчина. Та нещасливого кохання не буває. Кохання – це подарунок, за який треба воювати. Горці кажуть, що мужчина має право битися у двох випадках: за рідну землю і за кохану…

Робінзон нервово підійшов до телевізора і вимкнув його. Знову мовчання. Порушила його Крузя:

– То що, може, мені йти?

– Воля твоя.

– Колись ти з моєю волею не рахувався. Ти казав:

"Лицар краде свою кохану, садить на коня і везе у свій замок…"

– Тепер кохана хоче позбутися коня, на якому її віз лицар. Починає їй не подобатися "замок". Звідки лицар може знати, що завтра не захочуть позбутися його?

– Ах, ось ти якої думки про мене! А я вважала…

Тоді мені тут робити нічого…

Йде до виходу. Робінзон схоплюється. Заступає Крузі дорогу.

Крузя задоволено осміхається. Проте рветься до дверей.

– Пусти! Я тут не зостануся.

Робінзон хапає її в оберемок, несе до кімнати, кидає на диван. Крузя дригає ногами, кричить:

– Варвар! Садист! Пусти мене!..

…Контора дирекції парку. За столом директор. За своїм столом бухгалтер. Технік також на своєму місці. Ніби з того часу, як ми сюди заглядали, нічого не змінилося.

Директор дивиться у відчинене вікно, підперши рукою кругле підборіддя.

Застигла над журналом мод Ангеліна Соломонівна. Бухгалтер продовжує читати інвентаризаційну відомість.

– Слон, масть сіра. Вік 7-одинадцять років. Штука одна. Бегемот, масть сіра, вік десять років, штука одна. Носоріг дворогий, масть сіра, штука одна, вік п’ятнадцять років. Примітка: один ріг відламаний…

Директор:

– Не розумію вас.

– З одним тільки рогом, Іване Йосиповичу, носоріг. Хай ось скаже Ангеліна Соломонівна.

Ангеліна Соломонівна незворушно розглядає журнал мод. Директор:

– Де подівся другий ріг?

– Не знаю, Іване Йосиповичу.

– Як це "не знаю"? Як це "не знаю"? Ви бухгалтер. Ви робили інвентаризацію. Завтра встанемо вранці і побачимо, що у слона нема хобота, а в тигра шкури…

– Іване Йосиповичу, не побачимо. Бо слон, вибачте за нескромність, без хобота жити не зможе. Для слона хобот – якби ото для нас рот і ніс разом.

Директор встав, нервово пройшовся по кімнаті:

– Я вас питаю, де ще один ріг носорога?

– Бачите, Іване Йосиповичу, я не можу знати. Може, він з кимось коловся і зламав. А може…

– "Може, може". Прийде комісія, гляне, що на голові в носорога один ріг, то нам роги поставлять.

– Іване Йосиповичу, вибачте за нескромність, у носорога роги не на голові ростуть…

Директор єхидно зіщулився:

– А що, може, на хвості, Цезаре Калениковичу? Чи на спині?

– На носі, вибачте за нескромність, Іване Йосиповичу. В рідкісних випадках і на спині можуть бути…

Директор скипів:

– Шановний, а ви нахаба! Ви за кого мене вважаєте?! Ми з вами всього-на-всього місяць знайомі, а ви дозволяєте собі такі жарти. Я десять років керував заготконторою. Вісім років був директором м’ясокомбінату. І ви мене вчите, де у носорога роги ростуть?

– Я, вибачте за нескромність, Іване Йосиповичу, не вчу. Я констатую факти.

– "Вибачте за нескромність, вибачте за нескромність"! Ми з вами всього-на-всього місяць працюємо, а ви вже дозволяєте собі констатувати факти. Ось Ангеліна Соломонівна п’ять років просиділа у мене в прийомній, а не дозволяє собі констатувати…

Ангеліна Соломонівна з олімпійським спокоєм підмальовує вуста.

– Я, вибачте за нескромність, Іване Йосиповичу, бухгалтер. Людина точна… – підводиться з-за столу. Підходить до шафи, дістає фотокарточку, показує директорові. – Ось, погляньте. Карточка зроблена тоді, як ми його купували. Ось роги на носі, чи то пак на рилі. Ось один, ось другий…

Директор якусь хвилину ошарашено розглядає знімок. Тоді вже спокійніше:

– Так де ріг у носорога? Га? Я вас питаю. На рилі, а не на спині і не на носі.

– Вибачайте за нескромність, Іване Йосиповичу, я просто неточно висловився. Мав на увазі рило.

Директор перейшов на лагідний тон:

– Ви, Цезаре Калениковичу, бухгалтер. Висловлюватися треба точно. Тим більше що нам з вами ще працювати й працювати.

Відчувши насолоду переможця, він демонстративно заклав руки в кишені брюк, тріумфально пройшовся по кімнаті, зупинився біля відчиненого вікна і додав жартівливо:

– То як ви сказали, Цезаре Калениковичу, бухгалтер – людина точна? Ха-ха-ха! Ріг у носорога на носі! Ха-ха-ха! – Раптом набрав солідного вигляду. Повернувся до бухгалтера: – Негайно треба встановити, де дівся другий ріг. Прийде комісія…

– Вибачте за нескромність, Іване Йосиповичу, комісії боятися нічого. Для комісії основне носоріг, штука, а не його роги. Для комісії він може бути й без рогів і без хвоста. Аби штука по книзі грала. Рога вони можуть і не побачити. Бо, вибачте за нескромність, носороги бувають і однорогі.

Директор великодушно жартує:

– Сподіваюся, що той один ріг не росте у них на спині.

– Ні-ні, Іване Йосиповичу. На носі, тобто на рилі…

Обидва заходяться сміхом. Ангеліна Соломонівна непорушно сидить і розглядає у дзеркальце свої брови…

Надворі сонячно. Алеями парку снують відвідувачі. Стоять перед кліткою лева. Розглядають усяке гадюччя.

Сміються з пустотливих ведмежат. Пильно вдивляються в очі мавпи, і мавпа пильно вдивляється в очі відвідувачів.

Майданчик для атракціонів.

Бабусі та онуки. Юнаки і дівчата. Літні й зовсім молоді пари. Мерехтить різнобарвний одяг. Лунає гамір і сміх. Час від часу вибухають хвилі оплесків.

Лавочка край алеї парку. Сидить на ній старенький скоцюрблений дідусь. Обіперся на костурець. Гріє на сонці свою сиву голову.

Повз нього, як дві сарни, проходять дві юні дівчини. Тугі перса. Стрункі, ніби виточені, ноги. Розпущене волосся. Як дзвіночки, дзвенять голоси.

Старий дивиться на них поглядом втраченої надії. Очі відірвалися від двох юних постатей і наповнилися смутком.

"Не надо печалиться – вся жизнь впереди…" – горланить гучномовець…

Сидить, скоцюрбившись, старий.

Пісня обірвалася. З гучномовця пролунало відкашлювання. Щось зашкварчало. Тоді:

"Громадяни відвідувачі нашого зоопарку! Будьте обережні з тваринами! Не підходьте до кліток! Не кидайте у звірів камінцями. Не дихайте на звірів горілкою. Не показуйте їм роги та інші фокуси. Пам’ятайте: роздратований звір дуже небезпечний. Не пхайте рук у звірячі пащі – це небезпечно для вашого життя.

Наведемо приклад. Громадянин Шкаралупка, апаратник заводу безалкогольних напоїв, встромив у клітку до лева голову. Лев не витерпів запаху алкоголю і повернувся до громадянина Шкаралупки хвостом. Але Шкаралупці було цього замало. Він схопив лева за хвіст і почав тягти. Лев повернувся і відкусив Шкаралупці обидві руки…"

З гучномовця знову попливло веселе:

"Не надо печалиться – вся жизнь впереди…"

Віддалік алеї, за кущами, стоїть Дракон. Вдивляється у людські обличчя. Насторожив вуха. Підняв вище голову. Побачив бородате лице чоловіка.

Чоловік виявився не тим, кого він чекав. Знітилися вуха. Опустив Дракон голову. Невдоволено тріпонув нею. Відігнав настирливу муху. Почалапкав далі. Набрів на табличку "ПО ГАЗОНАХ НЕ ХОДИТИ! ШТРАФ 10 КРБ.". Обминув її, пішов у протилежний бік.

Алеєю зоопарку йдуть Робінзон і Крузя. Наближаються до однієї вольєри. Підходять до другої. Щось між собою гомонять.

Зупинилися біля клітки зайця.

– Заєць-русак, – прочитав Робінзон.

– А може, це кріль? – засумнівалася Крузя.

– На кролеві шерсть інакша. А взагалі, є кролі, схожі на зайців. Здохне заєць – посадять кроля. Він же не скаже, що він не заєць.

– Чому він здохне?

– Зайці в неволі довго не живуть.

– То впіймають іншого.

– Скоро не буде кого ловити. Зараз на одного зайця по п’ять мисливців. І кожен з двома стволами. А то й з трьома.

Граються на майданчику ведмежата. Робінзон і Крузя стоять у натовпі край майданчика. Милуються пустунами…

Йде алеєю парку Дракон. Зупиняється. Ніби вдивляється в обличчя перехожих.

Контора дирекції парку. Все керівництво на своїх місцях. Директор, підперши рукою підборіддя, дивиться у відчинене вікно. Ангеліна Соломонівна вивчає фото з журналу мод. Цезар Каленикович читає:

– …Кінь масті гнідої, стать – кобила, вік – сім років, штука одна…

Директор відірвав руку від підборіддя:

– Шановний, я вас не розумію. Ми з вами дивилися через вікна, і ви запевняли, що це кінь. А тепер знову стверджуєте, що це кобила.

– Бачите, Іване Йосиповичу, вибачте за нескромність, у нас в парку з’явився ще один кінь. Кобила само собою. Спочатку я думав, що це Лупаченко виміняв кобилу на коня, але кобила на місці, і Лупаченко нічого не знає.

– Де ж тоді взявся кінь? Не прийшов же він відвідати зоопарк, подивитися на мавпу?

– Вибачте за нескромність, Іване Йосиповичу, але ніхто не знає.

Директор передражнює:

– "Ніхто не знає". А що, коли хтось забрав крокодила, а взамін залишив нам цю шкапу?

– Крокодил на місці, Іване Йосиповичу. І всі інші тварини на місці. І птахи, і навіть гадюки. А ось кінь хтозна-звідки взявся.

Директор до техніка:

– Ангеліно Соломонівно! Подзвоніть на прохідну, нехай Клава негайно зайде сюди.

Ангеліна Соломонівна ліниво відкладає журнал. Набирає номер:

– Алло! Прохідна? Клаву негайно до Івана Йосиповича!

З незалежним виглядом поклала трубку на вильчата.

У цей час Цезар Каленикович висмикнув з-за пазухи резинову трубку. Нахиляється. Кілька секунд активно працює його воло.

Директор стоїть лицем до вікна. Якусь хвилю панує тиша. Раптом її порушує легеньке:

Лугом іду, коня веду,

Розвивайся, луже…

Директор сідає за стіл. Висовує ящик, дістає пляшку. Потай наливає у склянку. Тоді знову демонстративно доливає з графина води і випиває.

– Знову вода не свіжа…

Поставив графин на підвіконня:

– Не міг же кінь на парашуті спуститися в нашому парку.

– Я теж так думаю, Іване Йосиповичу. Це ж якого парашута треба.

До контори заходить немолода жінка.

– Викликали, Іване Йосиповичу?

– Хто в зоопарк проходив з конем?

Жінка здивовано витріщилася:

– Побий мене сила Божа, не бачила. Може, це не на моєму чергуванні.

– Можете йти, – кинув сухо директор.

Жінка зникає за дверима.

– Ну, що накажете, шановний Цезаре Калениковичу, з тим конем робити? Оприходувати? Нема документів. Спитають: де взяли? Не оприходувати – прийде комісія, знайдуть, припаяють. Було таке у мене на м’ясокомбінаті. Знайшли зайву корову…

– Вибачте за нескромність, Іване Йосиповичу, є у мене пропозиція невелика. Давайте ухоркаємо його… Дамо вовкам, тиграм та іншій звірині. І вовк ситий, і кінці в воді.

– А у вас того, – директор постукав себе щиколотками правиці по лисині. – У вас варить бухгалтерія… Треба негайно знайти Лупаченка. Щоб сьогодні ж цю коняку… А шкуру…

Стук у двері.

Директор:

– Увійдіть!

Входить Робінзон Галапочка:

– Добрий день! Я хотів би директора зоопарку бачити.

Директор набирає солідного вигляду:

– Ну, припустимо, він перед вами.

– У вашому зоопарку я знайшов свого коня.

Директор глянув на бухгалтера, той на директора.

– Шановний, не розумію ваших жартів, – сказав директор. – Я прийшов би до вашої хати і сказав, що знайшов у вас, ну, припустимо, свою жінку… Ги-ги-ги!..

– Справді, – наполягає Галапочка. – Мій кінь Дракон знайшовся у вашому зоопарку.

– Дозвольте вас запитати: де він загубився?

– Він зник з-під моєї майстерні кілька тижнів тому.

– То виходить, що я, або ось Цезар Каленикович, чи, може, Ангеліна Соломонівна вашого коня украли?

Галапочка рішуче:

– Я не знаю, що у вас виходить. Знаю лише, що мій кінь Дракон щойно вийшов з кущів вашого зоопарку і підійшов до мене, коли я розглядав машину… Міліція вже кілька тижнів шукає коня і не може знайти. А він…

Почувши слово "міліція", директор раптом змінився. Пом’якшав остаточно:

– Шановний! Ну навіщо хвилюватися? Кінь знайшовся, то й добре. У кожного, бачте, свої клопоти. Ви переживали, що ваш кінь пропав. Ми переживали, що він у нас з’явився… Тепер, по-моєму, і вам, і нам хвилюватися нічого…

Тротуар гамірливої вулиці. Людей як мурашок. Кудись поспішають, кудись біжать. Ніби намагаються обставити потік транспорту, що гарчить на проїжджій частині.

Йдуть по тротуару Крузя й Галапочка. Крузя веде під руку сп’янілого Робінзона, Робінзон за повід веде коня.

Перехожі оглядаються, кивають у бік Галапочки.

Чалапкають конячі ноги. Похитується коняча голова. Здригається від реву машин. Око вихоплює сизий чад, що стелеться над асфальтом.

Спішать по асфальту машини. Спішать на тротуарі люди. Туди-сюди, сюди-туди. Дивиться Дракон на цю метушню, і голова йде обертом.

Крутяться шалено колеса. Дріботять, човгають по тротуару ноги.

Похитується кінська голова. Чалапкає спокійно Дракон. Згадує.

…Сільська вулиця. Обабіч у кучерявих садках мальовничі будинки. Повибиралися на тини і порозплющували сині здивовані очі кручені паничі. Повипиналися над ними гордовиті гриці. Паленіють сором’язливі мальви.

Йде вулицею Дракон. Тягне двоколку з немолодим сивовусим хазяїном. Йде Дракон спокійно, не біжить, не спішить. Такий же полудень, як оце сьогодні. Гріє сонце. На небі клубочаться хмаринки. Сидить спокійно на двоколці чоловік. Вигріваються у пилюці на дорозі кури. Сидить біля брами кудлатий Рябко.

Он віддалік до тину притулився колодязь. Біля колодязя молодиця набирає воду.

– Тпр-р-у-у, Дракон! – сказав господар. – Добридень, Маріє! Вдома сьогодні?

– На обід прийшла. Заходьте до хати. І ви пообідаєте.

– Спасибі! Нам ось з Драконом ще за лісок треба проїхати, на буряки глянути.

Взяв відро, напився води.

Драконові поставив:

– На, Драконе, напийся. Бо парить сьогодні. Може, вже й дощу нам хмарка кине.

Умочив Дракон губи в воду. Припав. Ось уже й до дна висмоктав. Одне відро, друге…

– Фю-р-р-р! Фю-р-рр! Громадянине з конем!

Дракон ніби прокинувся.

Шумить, клекоче міська вулиця. Спішить-біжить кудись усе живе на ній.

Зупинилися Робінзон і Крузя. Зупинився Дракон. Підійшов до них постовий автоінспектор.

– Далеко зібралися?

– У кругосвітню подорож, – заплітається язик у Галапочки. Крузя сіпнула його за рукав.

– А ти мене не смикай, ми з товаришем капітаном давно знайомі.

– Громадянине, я не капітан, а сержант. І ми з вами не знайомі. Дозвольте спитати, що це за комедія?

– Це не комедія. Це побутова драма. З оптимістичною кінцівкою. Ми знайшли свого Дракона.

Галапочка обняв голову Дракона і поцілував його у верхню губу.

– Цей дядя, Драконе, – показує на сержанта, – слідкує, щоб ми з тобою правильно по вулиці ходили. Поцілуй дядю!

– По-перше, громадянине, чому ви хитаєтесь, а по-друге, чому ведете по тротуару коня? Тротуар, як вам відомо, призначений для пішоходів.

– А що, по-вашому, він їде? – показує Галапочка на коня. – І я не їду, і ніхто ні на кому не їде. Ми йдемо пішки…

– Кінь повинен йти по проїжджій частині.

– Товаришу лейтенант, пішоходам по проїжджій частині проходити заборонено. А кінь зараз іде. Це наш Дракон. Ми його щойно знайшли. А це, товаришу лейтенант…

– Сержант, – поправив постовий.

– Сержант. Це моя Крузя. А я Робінзон.

– Так, так, – поплескав сержант Галапочку по плечі. – Вона Крузо, а ви Робінзон. На поводі ведете П’ятницю. А йдете з безлюдного острова. Все ясно.

– Ні! – заперечив Робінзон. – Ми йдемо з зоопарку.

– А-а-а… Що? – спохватився сержант. – З зоопарку? – І гукнув другому постовому: – Бондаренко! Іди сюди!

Підійшов молодший сержант.

Сержант прошепотів йому:

– По всьому видно, що цей бородатий тип добре випив і вкрав у зоопарку коня. Відведи в управління. Там розберуться…

Кімната чергового ДАІ. Сидить черговий офіцер, сидить Галапочка.

Черговий суворо:

– То як ви, громадянине, – заглянув у листок, – Галапочка, взяли коня?

– Це мій рідний кінь, товаришу капітан. Я його узяв у зоопарку.

– Значить, таки в зоопарку? Як це було?

– Ми з Крузею пішли в зоопарк. Подивитися на мавпу. Бо я художник. Мені треба часто дивитися на мавпу, щоб малювати людей.

– З якою Крузою?

– З Крузею. Це моя наречена. Ми вже подали заяву. Але вона каже: "Продай коня, тоді поженимося. А купи ’’Жигулі". А я терпіти не можу машин, товаришу капітан… Ви капітан чи не капітан? Бо для мене всі погони однакові. Я їх шуму не можу терпіти і газів… А вона не хоче на Драконові їздити…

Офіцер тре чоло:

– На якому Драконові?

– На тому, що ми в зоопарку забрали.

– То ви ще й дракона вкрали?

– Та ні, то кінь зветься Дракон.

– Значить, ви вкрали коня для того, щоб продати й купити машину?

– Та ні! То Крузя так хоче. А я не буду його продавати… – Насупився. – Бо Крузя пішла. Крутонулася і пішла. Після того сержанта.

– Якого сержанта?

– Вашого. Того, що сюркотів на вулиці. – Імітує: – "Громадянине з конем, ви далеко зібралися?" А Крузя сказала. – Імітує Крузю: – "Або я, або кінь! Вибирай отут на вулиці!" А я сказав: "Кінь, бо він тварина. Куди він дінеться?.. Він і прописки не має…"

– Значить, ваша наречена може підтвердити, що коня ви взяли в зоопарку? Де вона живе?

– Вона не живе… Вона в гуртожитку…

– Значить, як я зрозумів, ви з Крузею добряче випили, тоді пішли в зоопарк і…

Галапочка перебиває:

– З директором випили. І з бухгалтером. Крузя не п’є. Там ще дама така-о сиділа. Хильнула. А Крузя не п’є.

– Нічого не розумію: з яким директором?

– Зоопарку…

Офіцер листає телефонний довідник. Набирає номер:

– Алло! Алло! Що за чорт! Якісь співи… Зоопарк? Мені директора. Слухаєте? Це турбують з державтоінспекції. Скажіть, будь ласка, у вас є кінь, гнідий?.. Що? Кобила? Та все одно…

Галапочка намагається вклинитися в розмову, пояснити:

– Не все одно, товаришу капітан, бо в мене кінь. Це директор, мабуть, не придивився, бо ми трохи того…

Офіцер продовжує розмову по телефону:

– Значить, гнідої масті. Є? Стоїть біля контори? А другого не було? А громадянина Галапочку Робінзона… З бородою такого, ви знаєте? Не знаєте ніякого Робінзона…

Галапочка сіпається:

– От гидота! Украв мого коня, випив мою горілку, а тепер не знає…

Черговий кладе трубку на вильчата:

– Значить, крутите, громадянине Галапочка. Доведеться передати вашу справу в обехеес…

На фасаді будинку вивіска: "РАЙВІДДІЛ ВНУТРІШНІХ СПРАВ". Довгий коридор. Оббиті чорним дерматином двері. На одних табличка: "Інспектор П. І. Теличка".

Інтер’єр кабінету. За столом – молодий, кучерявий лейтенант міліції. Пильно вивчає якісь документи.

Дзвонить телефон. Лейтенант знімає трубку:

– Теличка слухає! Хто говорить? Слухай, чоловіче, не мороч мені голову. Кінь – це транспортний засіб. А транспортом займається автоінспекція… Слухай, у мене і так до біса мороки. От поставили на штрафний майданчик і тримайте. Нема сіна? Годуйте макаронами. А в

нас що, своя конюшня є? Віддайте хазяїну. Не знати чий? Спитайте злодія…

До кабінету входить капітан.

Теличка в трубку:

– Слухай, Бабенко, мені ніколи. У мене по вуха інших клопотів. І йди ти зі своїм конем знаєш куди???

Капітан насторожився:

– Хто це? Що за кінь?

Теличка відірвав трубку від рота:

– Бабенко з автоінспекції. Каже, впіймали якогось злодія, що вкрав коня.

Капітан простягає руку до трубки:

– Капітан Затірка. Що за кінь там у вас? Де? А злодій? У витверезнику? Запевняє, що кінь його? А ти чекав, що він скаже: "Кінь крадений"? Якої масті? Гнідий? З білими копитами? І зірочкою на лобі? Слава Богу! Кажу: слава Богу! Тут один бородатий мені з шиї не злазить, щоб я шукав його коня. Що? Цей також бородатий? Художник? Нічого не розумію. Його кінь. Ха-ха-ха! Що вкрав у зоопарку? Бабенко, я тебе прошу: заберіть ви з витверезника цього Галапочку, посадіть на коня і відвезіть додому. Негайно. Поки кінь знову не пропав… Щоб вивчив правила вуличного руху і здав на права. Це вже ви його зобов’язуйте, це по вашій лінії.

…Фасад будинку. Вивіска: "ПСИХОНЕВРОЛОГІЧНИЙ ДИСПАНСЕР". У невеличкому коридорі перед дверима з табличкою "ПСИХІАТР" зібралася черга. Майже самі чоловіки. На стінах плакати: "ТИША ЛІКУЄ", "НІЩО ТАК ДОРОГО НЕ ЦІНИТЬСЯ, ЯК ВВІЧЛИВІСТЬ". Крізь відчинену кватирку сюди вривається несамовите гудіння генератора і калатання пневматичних молотків. Відвідувачі скоса поглядають на відчинену кватирку. Нараз сивий, круглий, як бочка, вибухає обуренням:

– Хоча б хтось здогадався зачинити кватирку!

Генератор так гуде і молоти так торохтять, що його слова ледве чути.

– Що кажете? – перепитав його худорлявий з неспокійними очима.

– Кажу: хоча б якесь дрантя здогадалося зачинити кватирку…

Худорлявий з неспокійними очима зміряв "бочку" з ніг до голови. Відійшов, хвилину постояв. Подумав. Тоді на весь голос:

– Сам ти дрантя!

Присутні здивовано подивились на нього. Тоді перекинули погляд на товстого.

– А ти знаєш хто? – пішов у наступ товстий. – Ти щелкопйор! Тутанхамон!

З неспокійними очима засіпався:

– Ви чули, люди? Ви чули? Ви – свідки. Оте пузате мурло обізвало мене тутанхамоном. Сам ти тутанхамон! Морду наїв, як бирюк.

– А ти доходяга. От-от копита відкинеш…

У цю хвилинку в дверях з’явився Галапочка. Присутні глянули на його бороду й замовкли.

Галапочка підозріливо оглянув чергу. Кинув поглядом по лиці кожного відвідувача. Відійшов подалі від черги. Став збоку. Тоном абсолютної зверхності спитав:

– А де тут видають довідки на курси водіїв? – Слова "на курси водіїв" Галапочка особливо підкреслив.

– Тут усі на курси водіїв, – таким же тоном відповів Галапочці чоловік, що стояв у хвості черги. – Ставайте в чергу.

Галапочка мовчки притулився у хвості. Всі пильно вивчають його бороду…

Кабінет психіатра. Настіж розчинене вікно у двір. В нього вривається шум генератора та пневматичних молотків. Кругленький, прилизаний, наче вилитий, лисуватий психіатр дожовує бутерброд. Ліве око в нього час від часу сіпається. Посмикується ліве плече.

– Слідуючий! – гукнув у двері психіатр.

Відчиняються двері. Входить Галапочка.

– Добрий день! Мені потрібна довідка, що я того…

– Чого? – сіпнулося око в лікаря.

– Ну, як там у вас їх пишуть?

– На що скаржитесь? – насторожився лікар.

– Ні на що я не скаржусь.

– Тоді чого ви прийшли?

– Я ж вам кажу: мені потрібна довідка, що я… Чорт його знає…

– Громадянине, ви, очевидно, помилилися адресою. Тут не контора, а психдиспансер.

– Не знаю. Мене послали сюди.

Лікар пильно дивиться на Галапочку. Око в нього почало сіпатися частіше. Частіше почало підсмикуватися плече.

– Хто вас послав сюди?

– Ну… З автоінспекції…

– Так би й сказали, – зрадів лікар. – Вам потрібна довідка, засвідчення, що ви не перебуваєте на обліку в психдиспансері.

– Мабуть, що воно, – зрадів Галапочка.

– Ви хочете поступити на курси водіїв автомобіля?

– Так, так. Тобто майже так, – відповів Галапочка.

– Сідайте, – вказав на стілець психіатр. – Де проживаєте?

Галапочка сів.

– Індустріальна, двадцять три, квартира п’ятдесят три.

– Знаєте, зараз з тими автомобілями пошесть, – сказав лікар, перегортаючи картотеку. – Сьогодні вісімдесят чоловік приходили за довідками… Всі хочуть їздити… У вас яка машина?

– У мене кінь, – пожвавішав Галапочка.

– Люблю гумористів, – зауважив лікар. – До речі, ось ви жартуєте. А насправді кінь – це прекрасний вид транспорту! Ви мені вибачте, але я вважаю, що сідають в автомобілі люди, які не дуже критично мислять.

Галапочка зовсім посміливішав:

– Докторе, я повністю з вами погоджуюся. Я ненавиджу автомобілі і тих, хто за ними ганяється.

– Чого ж ви тоді його придбали?

– Я не придбав і не збираюся. У мене справді кінь. Не вірите – ось подивіться.

Встає, підходить до вікна. Психіатр також підходить до вікна.

У дворі, прив’язаний за повід до тополі, під сідлом стоїть Дракон.

Око в доктора нервово засіпалося. Підсмикується плече. Він відійшов від Галапочки. Зміряв його підозріливим поглядом. Зосередився на бороді. Тоді знову підійшов до вікна. Виглянув у нього. Помацав себе долонею за лоба.

– Бачите, – пояснив Галапочка, – автоінспекція придирається. Коли їду проїжджою частиною, кажуть: "Транспортний засіб. Особа, що ним

управляє, обов’язково мусить мати на це право". Коли веду коня по тротуару, кажуть: "Не можна. Тротуар не для транспорту, а для пішоходів". І я, маючи коня, не можу ні їздити на ньому, ні ходити з ним…

Лікар ніби не чує слів Галапочки. Вперто шукає у картотеці.

– Як, ви сказали, ваше прізвище?

– Галапочка. Галапочка Робінзон Іванович.

Почувши ім’я "Робінзон", лікар ще більше насторожився. Тоді лагідно спитав:

– Як, Робінзон? А може, Робінзон Крузо?

– Ні, Робінзон Галапочка.

– Нічого, нічого. Може бути і Галапочка… Сядьте, будь ласка, на отой стілець.

Галапочка пересідає навпроти лікаря. Той пильно дивиться йому в очі.

– У вас в роду були ще… Ну… Робінзони, а може, Наполеони?

– Ні, ні! Не було. Батька звали Іваном, діда Микитою.

– Скажіть, а зараз у вас вдома все гаразд? Жінка, діти здорові?

– Нема в мене ще жінки. Дітей також.

– Може, щось трагічне сталося в родині? Може, хтось помер?

– Слава Богу, всі живі.

– Може, у вас на роботі якісь неприємності?

– Ніби все нормально.

– Може, ви закохалися, а вас не люблять?

Галапочка зніяковіло одвернув погляд.

– Та як вам сказати… Таке було… Ось розламалося…

Лікар тріумфально підняв догори палець:

– О! Запам’ятайте, молодий чоловіче. Без причини не буває наслідків! Я вам поки що випишу рецепт. І рекомендую: спокій, спокій і ще раз спокій. Як її звуть, ту вашу причину?

– Крузя, – сказав півголосом Робінзон.

– Крузя? А-а-а. Ну, звичайно, Крузя. Ви Робінзон, вона Крузя… Нічого, нічого. Все буде в порядку. Основне – не хвилюйтеся. Основне – спокій…

Пише рецепт, простягає Галапочці:

– Ось візьміть. Обов’язково – через тиждень до мене…

Галапочка здивовано:

– А довідку? Мені потрібна довідка.

– Не хвилюйтесь, товаришу Наполеон… тобто, вибачте, Робінзон. На все свій час. Сам я вирішити цього питання не можу… Треба консиліум…

Майстерня Галапочки. Робінзон обробляє невеликий корінець. Тихенько насвистує якусь мелодію.

У дверях з’являється п’яний.

– Здрастуй, борода!

– Здрастуйте, – насторожився Робінзон.

– Діло є, борода. Венька Рябий каже: "Ти, Гоша, художнику бородатому предложи…"

Дивиться, що Робінзон стоїть як укопаний. Підходить до нього.

– Чо дивишся, як на явлєніє Христа народу? – Простягає руку для знайомства. – Гоша Косий. Я, брат, тоже художник. Хто не знає? Собака і той знає. Спитай любого. Хто так фільонку наведе, як Гоша Косий? А кольори підбере? Я, брат, скіки квартир перемазав. Якщо хазяїн не жмот – Гошу Косого зове… Ти чо так дивишся на мене, ніби в тебе легкий шок після триденного перебору? Занімайся своїм чортом, я тебе отвлєкать не буду. Діло є… А чорт в тебе як живий. Пару червоних можна за нього взять у переході… Ти в якому переході збуваєш?

Галапочка ледве стримується, щоб не зірватися.

Ханига безпардонно підходить до етюдника, розглядає штрихи. Здивовано:

– Чо, сам, може, ізображаєш? Дама, чи що, буде? Вроді дерево… Я тоже пробував. Одному на стіні у спальні даму намалював. Так він після того тиждень за мною бігав: "Гоша, просю тебе, зішкрябай, бо я скоро інфаркт схоплю…" Іскуство, брат, волнує…

Робінзон не витримує. Затискає п’ястуки, наступає на ханигу.

– Слухай, талант, ану, рви звідсіля…

Ханига задкує.

– Ти що, борода? Що ти очима блимаєш, як фонарями? Я тобі діло предлагаю. Мішок алебастру і бідон білил мається. Віддаю за безцінь…

Галапочка зупинився, з цікавістю розглядає ханигу. Спокійно:

– Ні алебастр, ні білила мені не потрібні.

– Чудик! Так збудеш. Будеш ремонтувать комусь квартиру. Знаєш, як на білила кидаються? Ну от, бачу, в тебе очі погасли. Значить, діло буде… А ти, брат, псих. Як отой твій го-ох! – показує на чорта і робить на голові з пальців роги. – Я вже думав, по башці чимось хряпнеш. – Знову розглядає еіскіз на етюднику. – А в тебе, брат, получається… Слиш, ізобрази мене. Партрет. Підпиши: так, мол, і так. Роботяга. Норми перегибає. П’ятьорку дам. Як за цвєтноє фото…

– Слухай, ти, ану звідсіля, поки я тебе не "ізобразив"!

Ханига задкує.

– Ти брось угрожати. Я тоже коє-шо могу. Інтелекта з себе корчить. Бороду надів…

Робінзон підходить ближче, бере ханигу за комір. Ханига кричить:

– Ти брось рвать мені одежу! Я не буду через вас, психів, щодня купувати рубаху. Брось, чуєш? Ти що руки піднімаєш на робочий клас?

– Тріска ти від робочого класу… Стружка…

Галапочка випхав ханигу за двері, зачинив їх. Той знову відчинив.

– Я тобі покажу, солоха ти бородата. Я на тебе накатаю скаргу, що ти халтуриш. Чортів продаєш, а налог не платиш.

Галапочка ступив до дверей. Ханига зачинив їх. Із-за дверей ще долинають його погрози:

– Я тобі покажу! Я тебе, бегемота бородатого, посаджу за решотку…

"Посади, посади", – говорить сам до себе Галапочка. І зачиняє двері на защіпку.

Підійшов до кореневища. Орудує різцем:

– Ах ти, порося. Увірветься отаке брудне в чужу душу, наплює і порохкає… Ізобрази його…

Чути стукіт у двері. Галапочка не підходить.

Стукають сильніше. Робінзон взяв баночку з-під майонезу, набрав туди води, кинув фарби, розколотив, йде до дверей:

– Зараз я тебе ізображу…

Стукіт повторюється.

Робінзон обережно знімає защіпку, раптом відчиняє двері і виплескує у щілину каламутну рідину. За дверима чути тривожний дівочий крик:

– Ай! Що ти робиш?!

Галапочка відчинив двері. Перед ним стоїть Крузя. Каламутна рідина стікає їй по щоках. Біла кофта в брудних плямах.

Робінзон здивовано витріщився:

– Крузя? Вибач, я не хотів… Тут один п’яний вривався, то я думав…

Крузя витирає хустинкою кофту, обурюється:

– Отак зустрів… Вчора тільки купила кофту…

Галапочка розгублений.

– Не хотів я… Не знав… Ти заходь…

– Дякую! А я думала, з порога повернеш.

Крузя проходить у майстерню. Галапочка прибирає зі стільця банки, фарби, шматки картону. Витирає стілець ганчіркою.

– Сідай.

Крузя холодно:

– Дякую! Я не надовго.

Галапочка відчув холодний тон Крузі.

– Надовго чи не надовго. У такій кофті не підеш на вулицю… Що люди подумають?

Крузя єхидно посміхається:

– Чому? Ти ж сам казав: "Мені наплювати, що люди подумають..."

– Слухай, давай не будемо з цього починати розмову. Де ти пропадала цілий місяць?

– Там, де завжди. Адресу я не змінила. Якби хотів, міг би знайти...

– Знаєш, я не шукаю тих, хто кидає мене в скрутну хвилину.

– Виходить, я даремно сюди йшла?

– Залежить від того, чого ти йшла.

– Я думала, ти будеш радий моєму приходові.

– А я радий.

– Не відчуваю.

– Скинь із себе пелену самозакоханості. Пуста гордість завжди перешкоджала реальному сприйманню речей та відчуттів.

– Ти так холодно і так жорстоко говориш... Пройшов всього-на-всього місяць, як ми подали заяву до загсу.

– І той місяць я не знав, чи я солом’яний вдівець, чи синя борода.

– Ти міг знати. Та не хотів. Ти зрадів, що знайшовся твій Дракон, і на радощах забув про мене.

– Ревнуєш мене до коня?

– Ні, просто жінки люблять, коли їм більше приділяють уваги.

– У цьому наша фатальна помилка. Якби я менше приділяв тобі уваги, ти так самовпевнено не крутонула б тоді.

– І тепер ти вирішив…

– Я ще нічого не вирішував. Вирішимо удвох.

– З чого ж почнемо?

– З вибачення.

– Хто у кого має просити вибачення?

– Подумай.

– Виходить, що я. Тоді прошу вибачення!

– Будь ласка!

– А що далі?

– Далі? Мені набрид отой дипломатичний тон. Так що давай будемо міняти тональність. – Підійшов до Крузі, дивиться їй в очі: – Ну й характер, я тобі скажу.

– Твій не кращий. Яке їхало, такого здибало…

Робінзон рвучко обняв Крузю, та припала до нього.

Відчиняються двері в майстерню. У них з’являється той самий ханига. В одній руці пляшка вермута, в другій – закуска.

– Ти, борода, ізвіні!.. Ах, дама, пардон… Я ось прийшов… Сиграєм мирову…

Крузя стоїть, нічого не розуміючи. Дивиться то на Робінзона, то на ханигу.

Робінзон ледве стримує себе, щоб не вилаятися:

– Та ти…

Ханига по-хазяйськи розстеляє газету з закускою на стільці, ставить пляшку, витирає об штани руки, простягує правицю Крузі:

– Будем знайомі, Гоша. Або просто Косой…

– Крузя.

Галапочка суворо:

– Слухай, ти, Гоша Косой! Що я тобі казав півгодини тому? Чи повторити?

– Хазяїн, не треба. Гоша не дурень… – На всяк випадок відійшов ближче до дверей. – Ти на мене чортом не дивися. Я не зі злоби. Пішов, а совість гризе: що ж ти, Гоша, кажу собі, людині в душу плюнув, міліцією налякав. Ми, можна сказати, родственні душі, художники…

Робінзон насувається на ханигу. Той спочатку відступає до дверей. Тоді швидко кидається до стільця, хапає пляшку, закуску і тікає:

– Всі сьогодні бішені.

Робінзон йому вслід:

– Тікай, бо черепка роздавлю…

До Крузі:

– Ходімо звідсіля, бо той п’янюга буде цілий день ходити.

– Куди?

– Або додому, або кудись у парк. Щоб тут не сидіти. Сьогодні в мене хороший настрій, і я не хочу, щоб його псували.

Крузя задоволено посміхнулася.

– А кофточка? Піду в отаких плямах?

Робінзон підійшов до Крузі. Розглядає плями на кофті.

– Дурниця. Аби на душі плям не було. Зараз впіймаємо таксі, поїдемо додому…

Обняв ніжно Крузю. Та схилила голову йому на плече. Лице її сповнене радості і щастя.

Щасливо усміхнене лице Робінзона.

Насмішкуваті очі коряги-чортика…

…Погідний сонячний день. Лісок на околиці міста. Він то густішає, ніби лісова всячінь зібралася гуртами, щоб погомоніти, то розбігається окремими соснами, березами по галявинах.

По пишному трав’яно-квітастому килиму ходить Крузя. Збирає квіти. Мугикає пісеньку. Пустотливо, по-дитячому, як це тільки властиво дівчині, сповненій щастя, присідає біля квітки, розглядає її.

Здивовано розкриті пелюстки квітки.

Широко розплющені з віями-віниками голубі очі Крузі.

Метушиться на квітці між ворсинками бджола.

По-дитячому налиті вуста Крузі. Золотистий пушок над верхньою губою.

Глибоке голубе шатро неба переплетене сивуватими слідами сучасного досягнення авіаційної техніки.

Лягають мазки на полотно. Куточок лісу переходить на картину художника. На хвильку застигає рука з пензлем. Тоді знову упевнено, врівноважено кладе мазок за мазком.

Зосереджене лице Галапочки. Сповнене творчого натхнення. Пильний погляд карих очей.

Стоїть за етюдником Галапочка на околиці лісу. За його спиною берег невеличкої річки. На другому березі – слід активної меліорації: переорана і вилизана вітром колишня сіножать. За отим вилизаним вітром чортополохом вдалині видніється місто.

Із лісу, з букетом квітів у руках, виходить Крузя. Мовчки підходить до Робінзона, кладе йому на етюдник квіти.

– Поклонники – талантам! – жартує.

Галапочка пригортає Крузю, цілує:

– Таланти – поклонникам.

– Треба поставити в якусь баночку, щоб не зів’яли, – показує Крузя на квіти.

Робінзон з легкою іронією:

– Як це високо і як благородно. Зірвати квітку з кореня, а тоді турбуватися, щоб вона не зів’яла, пхати її у банку з водою.

Крузя зауважила:

– Принесу я тобі на другий раз квіти. Будеш ходити й нюхати їх на пні.

– І буду, – заявляє рішуче Галапочка. – Я переконаний, що людина має сама йти до природи, а не тягнути природу до себе. То тільки людина може дійти до такого логічного й життєвого абсурду – втекти від пишної природи у кам’яний мурашник і тягти за собою деревину, садити її на балконі в бочку і час від часу заявляти колегам: "Знаєте, я дуже люблю природу. Я не можу без неї..."

Крузя присіла на моріжку біля етюдника. Посміхаючись, спостерігає, як Робінзон, жестикулюючи, філософствує.

– Чому ж ти, буйна твоя голова, сидиш у кам’яному мурашнику? Рубай ось дерева, будуй хату. Або копай печеру та й переселяйся. Скидай одяг, зодягни шкуру...

– Нічого не вийде. Що, з кота шкуру зодягну? Колись ходили по лісі мамонти. А тепер ось, – показує на миршаве кошеня, яке віддалік щось шукає, – зосталися тільки міні-леви.

– Тоді не воюй з вітряками. Історію назад не повернеш.

– Слухай, чому історію? Чому людина не може повернутись назад до природи? Знайти з нею спільну мову, злагоду?..

Між ріденькими кущиками пасеться Дракон. Повільно скубе траву. Час від часу хвостом або головою одганяє настирливу муху.

Раптом Дракон підвів голову. Насторожив вуха. Десь із-за кущів чути дивні звуки: якийсь підсвист, якесь булькотіння, хропіння.

Дракон ступив у напрямку тих звуків. Вони все наростають, сильнішають. Він висунув голову з-за кущів. Побачив невеличку галявину. На ній стоїть "Москвич"-фургон. На ньому написано: "ОВОЧІ-ФРУКТИ". Віддалік на розстеленій ковдрі сплять він і вона. І він, і вона такі повні, кругленькі, ніби два гумових манекени. Не визначиш, по скільки їм років. Атрибути її пляжного одягу, здається, ось-ось репнуть від напруги. Між ними на розстеленій цераті – смажена курка, зо два десятки яєць, з півкілограма сиру, зо два кілограми огірків і помідорів, кільце ковбаси, кілька банок консервів, буханець хліба, кілька булочок, кілька пляшок води, сифон, такий же пузатий, як його господарі.

Він хропе, вона висвистує і булькає.

Поруч стоїть транзисторний приймач. З нього лунає приємного тембру жіночий голос: "Отже, біг не задля бігу, а біг задля здоров’я. Бо рух – це життя, як сказав філософ…"

Нашорошені конячі вуха, здивовані конячі очі…

Іде Дракон рідколіссям. Скубне то тут, то там. Наткнувся мордою на консервну банку з-під яловичини. У другому місці торкнувся баночки з етикеткою "Скумбрия пряного посола". Під стовпцем – розбита пляшка з-під "Екстри". Дракон ковзнув поглядом по стовпцеві вгору. На ньому табличка: "Бережіть ліс – джерело здоров’я!"

Бреде Дракон далі. Вийшов на узлісся. Парить сонце. Липнуть мухи. Пішов до річки. Зупинився. Глянув на табличку: "Ріки – артерії землі". Пішов далі.

Стоїть на пологому березі. Зробив один крок у воду, другий. Вже вода сягає крупа. Нагнув голову, щоб напитися. Тільки торкнувся губою плеса – відтіля роззявлена зубаста паща. Дракон висмикнув морду. На поверхні води зостався розірваний кирзовий чобіт, що зяє цвяхами, мов зубами.

Чобіт відплив. Дракон нагнув голову, напився. Тоді поліз далі в річку. Ось уже видно тільки його голову.

Виходить Дракон з річки. Та що це? Голова у нього гніда з лисинкою, а весь Дракон став сивим, з рудими жовтуватими плямами.

Обтрусився.

На мить Драконові стало погано. Дерева закрутилися. Він струсонув головою, ніби хотів одігнати від себе головокружіння. Ген, за лісом, побачив Робінзона і Крузю. Подався до них.

– Дивись! – крикнула Крузя. – Якийсь кінь іде до нас.

– Чий же це кінь може бути? – кладучи мазки на полотно, жартома перепитує Галапочка. – По-моєму, в цих краях лише один кінь пасеться...

– Це не Дракон. Дивися… Цей світлий, з бурими плямами. Тільки голова гніда.

– Може, Дракон накинув на себе простирадло? – не оглядається Галапочка. – Щоб ми його не впізнали.

– Та ти не жартуй, поглянь…

Галапочка оглянувся і застиг: до нього йшов справді чужий кінь.

– Що за диво! Голова ніби Драконова…

Кінь підійшов зовсім близько. Жалібно заіржав, ніби хотів щось важливе повідомити. Раптом ноги в нього підкосилися, він важко плюхнувся на траву.

– Це ж Дракон! – стривожено крикнув Галапочка. – З ним щось сталося!

Кинувся до коня, гладить його по морді.

– Дракончику, любий, що з тобою?

Кінь тільки жалібно іржe, а піднятися й не пробує.

– Треба негайно шукати ветеринара. Треба в місто негайно, – став біля коня Робінзон.

– Он там, у кущах, якась машина. Попроси, може, привезе?

– За прохання ніхто не поїде. Візьми в моїй куртці гроші і швидко їдь за ветеринаром.

Крузя понишпорила в кишенях куртки, взяла сумочку, побігла…

Шосейною дорогою у напрямку міста мчить "Москвич" – фургон "Овочі-фрукти". Справа від водія сидить Крузя…

Лежить кінь біля лісу. Сидить коло нього Галапочка. Тримає в руках конячу голову. Гладить її ніжно. Кінь розплющив око, знову опустив повіку.

Мариться коневі. Отой повний, що хропів на галявині, бігає навкарачки по узліссю і хропе, хропе. Тоді починає їсти все, що постало на його шляху: кущі, дерева. Жує дедалі швидше, жадібніше, захланніше. Після нього залишається земля чорна, мов вугілля. Потім нібито Дракон побачив річку. Чисту-чисту. Вода голуба, прозора. Він ступив по коліна в ту річку, сягнув мордою до плеса, щоб напитися, а звідтіля – зубаста паща. А потім вилазить знову той повний і знову хропе. І п’є воду. А річка міліє, міліє. Ось уже дно видно. А тоді повний як зарегоче. Із зубастої пащі, мов з брандспойта, чимось пекучим як лине. Дракон заіржав…

– Чого ти, Дракончику? – гладить його по голові Робінзон. – Потерпи. Ще трохи потерпи…

Вулицею міста мчить машина "Овочі-фрукти". Петляє туди-сюди. Зупиняється біля будинку, на якому вивіска: "ВЕТПОЛІКЛІНІКА".

Крузя стоїть перед розфуфиреною дамою. Щось їй пояснює, жестикулює. Дама пихато, незворушно дивиться на Крузю і раз по раз косує поглядом на її сумочку.

Крузя перехопила погляд. Розстебнула сумочку. Дістала звідтіля десятку і простягнула дамі…

Мчить машина "Овочі-фрукти" в напрямку лісу.

Лежить Дракон на узліссі. Сидить біля нього Галапочка.

Під’їжджає автофургон. Зупиняється. Вийшов водій. Вийшла Крузя. Висунулася розфуфирена, розмальована дама. На ній довге плаття з великим декольте. На височенній платформі ходулі. На голові копиця, вифарбувана у кольори веселки. Лице в дами незворушне. Очі байдужі. Під очима такі тіні штучної втоми, ніби вона щойно перевертала гори. В руках – невеличка скринька.

– Де тут животноє? – спитала пихато.

– Ось, – показує Галапочка на Дракона. – Щось з ним сталося. Впав…

– Я питаю, – повторила високопарно дама, – де тут животное, якому я маю подати швидку допомогу?

Ставить ящичок на траву, дістає малюсінький шприц, голочку.

Галапочка настирливо:

– Та я ж кажу, ось перед вами… Кінь…

Дама так блимнула на Галапочку, що той прив’яв.

– Ви що, жартуєте! Це не по моїй часті… Я по часті домашніх животних…

– Вибачте, а він що, дикий? – починає хвилюватися Галапочка. – Це ж кінь.

– Я не знаю конструкції цього животного, – вперто наполягає на своєму дама. – Моє амплуа – кицьки, пуделі, всякі попугайчики… Я спеціаліст…

– Слухай, художник, – втрутився в розмову водій. – Пошли ти цю спеціалістку під три попугайчики… Дай коневі трішки горілки – і брикати буде.

– У нас нема горілки, – пояснила Крузя.

– Біжи до моєї Валерії, візьми там під кущем в її чоботі…

Крузя побігла.

– Це ми ранесенько на гриби вибралися, – пояснив водій.

– Хто мене доставить обратно? – претензійно спитала дама.

– Ось зараз підніметься кінь, сядете та й поїдете, – пожартував водій.

– Киньте ці жарти. Я не дєвочка, щоб наді мною підшучувати.

– Зараз нам не до жартів, – сказав Галапочка.

– Я питаю – хто мене доставить обратно? – суворо мовила дама.

Галапочка не втримався:

– Йдіть сядьте отам на березі – я потім викличу вертоліт. Якщо хочете летіти. А якщо хочете йти пішки, то йдіть отуди до асфальту. – Переходить на крик: – І швидше, поки я ще не осатанів!

Дама вхопила свою скриньку. Лякливо оглядаючись, пошвидкувала геть.

Повернулася Крузя з півпляшкою "Екстри". Товстий каже до Галапочки:

– Ти добре розкрий йому пащу, щоб не вхопив зубами, а я буду хлюпати.

Галапочка присів біля коня. Взяв його голову собі на коліна. Повернув мордою вгору. Вхопив за нижню та верхню щелепи, розвів. Товстий спритно вибулькав горілку.

– За п’ять хвилин подіє.

Кінь порухав спочатку вухами. Тоді головою. Потім хвостом.

– Буде жити, – зрадів товстий. – Раз уже має силу хвіст підняти.

Галапочка засумнівався:

– Може, ми йому забагато влили?

– Ти що? – здивувався водій. – Для коня півпляшки – що для людини наперсток. Йому щоб наклюкатися, треба хоч відро.

– Так він же без закуски, – каже Галапочка.

– А ми йому зараз салат з лопухів зробимо.

– Дивіться – підводить голову! – зраділа Крузя.

Дракон спочатку підвів голову. Галапочка кинувся до нього. Став гладити по шиї.

– Дракончику, вставай. Ну, давай, піднімайся.

– Треба взяти його за хвіст і за вуздечку, то він швидше встане, – сказав товстий.

– Ви що! – стривожилася Крузя. – Ще хвіст відірветься.

Водій посміхнувся:

– У коня хвіст міцний.

Кінь за той час вже звівся на передні ноги.

– Ну, ну, ще трішки, – заходився біля нього Галапочка.

Дракон зробив ривок і підвівся на всі чотири.

– О-о-о! Бачив? – захоплено вигукнув водій. – Бачив, що робить горілка? Не тільки валить з ніг, а й піднімає на ноги... А ми за тією кікіморою чортзна-куди гналися...

Дракон дивиться на ліс, на дерева. Все перед його очима хитається. Хитається Галапочка, хитається Крузя, хитається товстий незнайомець. Правда, те хитання не тривожне, а радісне. Усе довкола набрало веселого рожевого відтінку. Все навколо почало танцювати. Танцюють кущі, дерева, танцюють Галапочка і Крузя, танцює товстий. Навіть етюдник танцює.

Дракон і собі почав танцювати. Став дибки. Потім хвицнув задніми ногами, тоді пішов вибрикувать...

Коридор знайомої нам установи. Знайомі двері з табличкою "САМ І. І.".

Кабінет. За столом Іван Іванович. Перед ним навитяжку стоїть завтрашній пенсіонер.

– Ось, – каже Іван Іванович. – Надіслали звідтіля, – вказав пальцем у стелю. – Знову цей Галапочка. Вже другого коня має. Жовтого. Найсуворішим порядком розібратися! Хто він? Циган? Де він тих коней бере? То не мотоцикл, що можна в магазині купити, і не колесо, що можна на заводі вкрасти… Може, в нього десь підпільна ферма. А може, зв’язки?.. Словом, розібратися. Ще цього нам бракувало. Правильно пише цей громадянин Неусипний, чи як його… Місто бореться за зразкову чистоту, порядок, а тут чортзна-що. І дайте запит у Спілку художників, що це за Галапочка. Чи вони знають, що він гендлює кіньми. Поцікавтеся в міліції, чи не притягувався він до відповідальності за що-небудь. Словом, дерзайте.

Завтрашній пенсіонер погладив долонею лисину…

Квартира Галапочки. Увімкнений телевізор. На екрані топчеться бульдозер. Перед телевізором на софі сидить Крузя. Підібрала під себе ноги, жує яблуко.

Відчиняються двері, з’являється Робінзон.

– Ось і я.

Підійшов, поцілував Крузю. Сів біля неї на софу.

– Їсти хочу, як вовк.

Крузя байдуже спостерігає за бульдозером.

– Зачекай, додивлюся, тоді щось зготую.

– Готового нема нічого?

– Цікаво, коли я мала це зробити?

– Ти ж на заняття сьогодні не ходила.

– То я готувалася до колоквіуму.

Робінзон мовчки пішов на кухню. Повернувся з шматком хліба, сів біля Крузі, жує.

Крузя зауважила:

– Наїсися хліба, тоді не будеш їсти того, що я зготую.

– Ти спочатку зготуй… До речі, отой бульдозер, – киває на екран, – з якої організації?

– Звідкіля я знаю?

– Ти ж дивишся передачу.

Крузю ніби муха вкусила:

– Маю я право колись телевізор подивитися?

– Маєш, звичайно, що маєш. А. я маю право хотіти їсти?

– Відколи я тебе знаю, ти завжди хочеш їсти.

Галапочка обнімає Крузю:

– А ти нагодуй, і я не захочу. Хіба це так важко?

– Ти, напевно, одружуєшся тільки для того, щоб мати кухарку. По-моєму, всі ви однакові.

– А ти думала?

– Я думала, що в художників любов до коханої розташована трохи вище, ніж шлунок.

– Народна мудрість гласить, що шлях до серця чоловіка пролягає через його шлунок.

– Народна мудрість гласить: сухий хліб з водою, аби, серце, із тобою.

– Це вона каже до нього, а не він до неї. Він каже, що ти, мила, будеш їсти на Вкраїні далекій? А вона йому відповідає: сухий хліб з водою.

– Бачиш, все-таки жіноче кохання вище за ваше. Ми коли кохаємо, то безкорисливо, високо.

– Вважаю, що кохати треба не дуже високо і не дуже низько. Так, на рівні землі. Безпечніше, надійніше.

– І це говориш ти? Робінзон Галапочка? Художник-новатор? Надійніше… Боїшся риску. А може, рушійна сила кохання якраз закладена в цьому рискові?

– Знаєш, дуже вже багато тих ризикантів серед закоханих. Двоє ризикують, а третьому доводиться за цей ризик платити. Ти мені даси їсти чи ні?

Крузя встає з софи:

– Ех ти, гурман нещасний. А ще творча людина називається. Та творча людина повинна випереджувати бодай на кілька десятиріч нас, простих смертних. А ти плетешся десь у хвості минулого сторіччя – їсти! Люди боролися за емансипацію жінки…

Крузя йде на кухню, Галапочка за нею.

– Що тобі допомогти?

– Нічого, справлюся й сама. Раз уже закабалив, то нічого гратися у визволителя.

– Знаєш, я на емансипацію жінки дивлюсь трохи інакше. Я за емансипацію, тільки проти суперемансипації. Ось наша суперемансипована сусідка вважає, що вона має ходити на роботу, дитина має бути в цілодобових яслах, бо на те держава їх будує. Поки вона прийде, чоловік має зготувати їсти або принести їжу з домової кухні.

– Не бачу тут нічого поганого. Адже за це зараз веде боротьбу громадськість. Щоб більше вивільнити жінку для суспільної праці.

– Знаєш, я волію вдома мати жінку, а не голову народного контролю чи профспілкового боса. Волію, щоб моя дитина виховувалася не в комбінаті, навіть якщо він казковий, а отут, між мною і тобою. Бо жити їй потім доведеться не в казці, а в такому ось чи подібному гнізді, знаходити спільну мову з отакою горлицею, як ти, чи з таким соколом, як я. Навіть якщо на землі буде одне безкласове суспільство і люди житимуть за найвищими законами етики та естетики, їх шлунок так само вимагатиме їжі, як сьогодні.

– На ось, чисть картоплю.

Робінзон береться чистити.

Крузя:

– Для чого ж тоді будують дитячі садочки, їдальні, кафе?

– Якщо чоловік з жінкою посваряться, щоб було де пообідати. Або якщо в нього жінка суперемансипована, щоб він та діти не померли з голоду. А садочки – справа хороша. Тепер батькові й матері не треба думати, щоб дитину вчити писати, читати, готувати до школи. В садочку вчать усе. Авторитет отієї вчорашньої десятикласниці, яка працює вихователькою, для дитини набагато більший, ніж авторитет рідної матері – доктора наук.

– Ну, це вже залежить від самої матері.

– Ні. І від емансипації. Матері треба підготуватися до лекцій, займатися науковою роботою.

– Ти взяв нетиповий приклад. Припустимо, не всі жінки доктори наук і не всі навіть кандидати.

– Правильно. Але всі вони жінки. І всі емансиповані. Зараз жінці дуже важко. Щоб зодягнутися і привести себе до пуття, жінці треба зо дві години. Бо в неї щонайменше десять платтів. І кожна з них мріє мати, як цариця Єлизавета, п’ятнадцять тисяч. Вони по черзі приміряють плаття. Крутяться в ньому хвилин десять перед дзеркалом, виходять на балкон, повертаються в кімнату і зодягають інше.

– Які ж ви, чоловіки, все-таки невдячні! Для кого ж жінка старається? Для вас. Щоб бути красивою, щоб вам подобатися. А потім, жінка має ті самі права, що й чоловік.

– І обов’язки також. Обов’язок чоловіка в сім’ї – бути чоловіком, батьком, господарем. Два перші поняття розшифровувати не треба. Візьмемо третє. Якщо чоловік дбає тільки про свою хавку, себто коли він

ханига, п’яниця, марнотратник, не дбає про те, щоб було житло для сім’ї і тому подібне, жінка каже: "На біса мені такий чоловік. Навіщо дитині такий батько?" І жене його в три шиї. Обов’язок жінки в сім’ї – бути дружиною, матір’ю, господинею. Якщо жінка дбає тільки про свою зовнішність, а не дбає, щоб у хаті було затишно, щоб сім’я була нагодована, чоловік не жене її, а каже: "Слухай, ти совість маєш?" А вона йому: "Ах ти, клятий варвар, узурпатор, садист! Хочеш мене перетворити в домашню робітницю! Хочеш мене прикувати до плити..."

– Досить, не філософствуй, залиш на потім.

– Ситий я не філософ. Ситий я обиватель.

– Виявляється, ти прагнеш бути обивателем? Ось бачиш, впіймала. Голод – рушійна сила всіх талантів і геніїв. Я хочу, щоб ти був талановитим, геніальним. Хіба я тобі бажаю цим зла? Хіба я роблю щось погане, коли тримаю тебе упроголодь?

Затиснувши в одній руці картоплину, в другій ніж, Галапочка обнімає Крузю:

– Молодець! Дивись, як підкузьмила. Мисляча голова.

– Аякже, емансипована.

– До речі, раз ти повернулася до емансипації, хотів спитати тебе: ти ніколи не задумувалася, чого хлопчики, маючи вдосталь прекрасних фабричних іграшок, майструють свої або просять тата: "Зроби мені". І граються ними з більшим задоволенням, ніж фабричними?

– Не мала можливості це спостерігати.

– То, може, ти бачила, як дівчинка з набагато більшим апетитом уминає пиріжка, спеченого мамою, ніж купленого в магазині чудового

торта? Бо дитині, крім самої іграшки чи пиріжка, милий серцю ще й сам процес його виготовлення. І хто зна, може, дитя отримує від цього процесу більшу насолоду, ніж від самої іграшки чи ласощів. Очевидно, в природі людини закладена ота потреба дивитися, вчитися, пізнавати. І, по-моєму, у сім’ї, в якій удома нічого не робиться, куди приноситься усе готове, виростає чистий раціональний споживач. Не будемо вже говорити, що сам процес творення іграшки чи випікання пиріжка будить у дитини теплоту, доброту до батька чи матері, вчить бути уважною, турботливою…

Задзвонив телефон.

Крузя:

– Телефон дзвонить.

– Чую, – Робінзон пішов до телефону. – Слухаю. Добрий день! А-а-а, Василь. Телефонував тобі. Хочу підкинути роботу. Ти вже кандидатську закінчив? В процесі розпалу? Ото й добре. В мене є кінь. Хочу, щоб ти, як майбутній кандидат ветеринарних наук, з ним познайомився. Та ні, цього разу я не жартую. Одне слово, нам треба зустрітись. Ну, приходь до мене…

Кабінет голови правління Спілки художників. За столом сидить кремезний сивий чоловік. Розмовляє по телефону, записує. Поклав трубку. Натиснув кнопку. Ввійшла секретарка.

– Покличте до мене Невдоволеного.

Секретарка виходить. Чоловік розглядає те, що записав щойно. Входить високий, немолодий уже чоловік. Його червоне, налите кров’ю лице посічене слідами віспи. На ньому рухаються маленькі зелені очі. Чоловік лівою рукою поправляє на голові волосся, що розсипається і звисає на скроні, правою в цей час чухає нижче пояса.

– Викликали, Гавриле Самуїловичу?

–. Сідайте, – кинув на стілець господар кабінету.

Невдоволений сів.

– Хто такий Галапочка? – спитав господар кабінету.

Невдоволений затиснув колінами складені, як для молитви, долоні.

– Ну як хто, Гавриле Самуїловичу? Ви ж знаєте хто… Самі ж пропонували його прізвище в доповідь голови місцевкому.

– Що я пропонував, те я знаю, Іване Васильовичу, – перервав господар кабінету. – Я вас не те питаю. Я питаю, що ви знаєте про Галапочку як секретар Спілки.

Невдоволений насторожився.

Господар продовжував:

– Щойно дзвінок. "Це міське правління Спілки художників? Мені потрібен голова". Слухаю, кажу. З міліції, якийсь капітан Гавришенко. Питав, чи працює у нас художник Робінзон Галапочка і чи раніше не притягувався до кримінальної відповідальності… Видно, якесь діло нечисте…

Невдоволений випростався. Лице його засвітилося радістю. Він висмикнув долоні з-між колін.

– А я вам що казав, Гавриле Самуїловичу. Ще коли ви його у список кращих пропонували, застерігав же я: "Не треба. Він ще молодий. Є старші за нього". І якийсь він слизький. А якщо навіть прямо, то

нахабнуватий. Пам’ятаєте той випадок, як він заявив, що моя картина "Відпочинок передовика" – графоманство і гра на струнах часу. Від скромності він не помре.

– Мене не цікавить, від чого він помре, – перебив знову голова. – Мене цікавить, чому про нього розпитує міліція?

– Тоді, – пригладив волосся секретар, – якщо ви мені довіряєте, дозвольте скрупульозно перевірити, власне, зайнятися ним.

– Перевіряйте, – запалив цигарку голова і дивиться на вогник газової запальнички. – Я ото часто думаю про ті гонорари, що він отримує… Це ж він щомісяця платить внески з чотирьохсот, п’ятисот карбованців. Як професор. У мене не завжди стільки буває.

– Потім, – улесливо посміхнувся Невдоволений, – я вам ще дещо скажу…

– Давайте перевіряйте…

Знову територія автогаражів. Неподалік від гаража Галапочки стоїть велика сіра автомашина. На синій стрічці, що оперізує кузов машини, чорні букви: "ВЕТЛАБОРАТОРІЯ". У відчиненому гаражі махає хвостом Дракон. Недалечко від машини, на блоках, що хтось заготовив собі для будівництва, сидять Галапочка і русявий худорлявий чоловік. Чоловікові років тридцять.

– Справи неважні, – каже чоловік. – У коня повне нервове виснаження. Зміни в складі крові, порушена ритміка серця, хвора печінка…

– Не розумію, Василю, – дивується Галапочка. – Здається, я його так беріг… Хіба ще до мене господарі не шанували його здоров’я…

– Тут не винні ні попередні господарі, ні ти. Ось дивися, – показує навколо Василь, – де стоять гаражі? Тобто де постійно живе твій кінь? За гаражами проходить залізниця – постійний шум, постійна вібрація. Шум до двадцяти децибелів – це шум трави, листя. Він заспокоює нервову систему. Шум понад двадцять, припустимо, тридцять децибелів – цокання годинника вже може в організмі акумулювати шкідливу втому. Тепер уяви собі: електропідлогонатирач дає вісімдесят децибелів, електробритва шумить на дев’яносто децибелів…

– Вибач, але я ні підлогу в коня у гаражі не натираю, ні бороду йому не голю…

– Слухай далі, – ніби не чує зауваження Галапочки Василь. – Гамірна вулиця – це сімдесят децибелів. Сто двадцять децибелів руйнівно діють на барабанні перетинки, викликають біль…

У цей час долинає нестерпний шум і калатання поїзда.

– Скільки децибелів дає отой поїзд? – запитав Галапочку Василь. – Яку вібрацію він викликає? Та твій кінь у гаражі переносить більші перевантаження, ніж космонавти при підготовці до космічних польотів. Притому вони чи то в тренувальному, чи в справжньому космічному кораблі перебувають лише певний період. А твоя худобина живе у постійній вібрації, в постійному шумі, в постійному порушенні електромагнітного поля. Бо поглянь, – Василь показав рукою вгору, де переплітались проводи електроліній, – поглянь на той достаток. Усе це діє на ритміку серця, на обіг крові… А радіохвилі?..

Слова Василя заглушив шум двигуна автомобіля. В сусідньому гаражі чоловік газує своїм "Запорожцем". З вихлопної труби цього мінітехнічного створіння віку валить сизий дим, як із брандспойта вода.

І Галапочка, і Василь повернулись у бік шуму.

– А гази? – продовжує Василь. – Оці відпрацьовані гази знаєш як впливають на живий організм? Тепер подивися, скільки машин оточує твою тварину.

Перед їхніми поглядами проходять ряди гаражів.

– Ну, де ж я йому того хліва візьму? – бідкається Галапочка. – І так добре, що має над головою дах.

Василь, захоплений своїми доводами, далі штурмує Галапочку:

– Тепер дозволь тебе спитати: де ти пасеш свою худобину? Чим ти годуєш її?

Галапочка витріщив очі:

– Ну як? Пасу де попало. Трохи он там, на вигоні біля гаражів. Часом виходимо за місто… Думаю, що скаржитися на мене він не має підстав, їжі йому вистачає. Та й на зиму заготовлю їстива всякого пудів…

– Справа не в пудах. Ти міряєш пудами, а організм міряє калоріями, поживними речовинами, хімічними елементами. Припустимо, твій Крокодил…

– Дракон, – поправив Галапочка.

– Ну, Дракон. Словом, кінь. Якщо твій кінь споживає їжу, яка бідна на одні елементи і має забагато інших, то в організмі з часом порушується баланс. Одних забагато, інших не вистачає. Організм втрачає рівновагу. Це призводить до різних патологічних змін…

Бородате лице Галапочки, зосереджений погляд. Перед його очима Дракон. Перефарбований, схудлий, світить ребрами.

Коняча морда щось шукає в жолобі. Уздечка на голові. Ланцюг від уздечки до стовпця, забитого в землю.

Розумне коняче око…

Зосереджений погляд Галапочки.

Поруч аргументовано розмахує руками, ворушить губами Василь. Галапочка його не чує. Галапочка думає, уявляє…

Вигін за селом. На вигоні кілька шатер. Стоять вози з халабудами. Пасуться коні. Горить похідне горно. Клацають об ковадло молотки. Два бородаті цигани кують підкову.

Поруч бігають замурзані циганчата. Сидять циганки, розкладають карти.

Скраєчку табору за етюдником Галапочка. На полотно лягають мазки. Очі раз по раз зиркають на крайнього воза з халабудою. На возі в халабуді напівлежить Крузя. В руках тримає гітару. Біля воза пасеться Дракон…

Галапочка стрепенувся. За гаражами по залізниці промчав поїзд.

– …Гармонія і тільки гармонія, – закінчує Василь.

– Так, так, – бубонить у бороду Галапочка. – Гармонія…

– Я поїду, – рішуче каже Василь. Встає, подає Галапочці руку. – Поїду. Лабораторія потрібна буде хлопцям…

Машина-лабораторія віддаляється. Сидить поруч з водієм Василь. Лице сповнене власної гідності, задоволення.

Сидить на кам’яному блоці бородатий Галапочка.

Махає немічним хвостом у гаражі Дракон…

…Кабінет голови правління міської філії Спілки художників. За столом сидить Гаврило Самуїлович. Попід стінами на стільцях сидять Невдоволений, молодий, худорлявий в окулярах, підстаркуватий, сивий. Поруч – високий, кремезний, низенький, чорнявий, з натхненним поглядом. У куточку до стіни прилип Галапочка.

– Ну, що, – окинув поглядом присутніх голова. – Мабуть, можна починати.

– Давайте будемо починати, – підтримав його Невдоволений. Лице його сповнене такої радості і вдоволення, ніби йому присудили Нобелівську премію.

Голова підвівся:

– Засідання правління міської філії Спілки художників вважаю відкритим. На порядку денному одне питання: "Персональна справа художника Робінзона Івановича Галапочки". Заперечень чи пропозицій не буде?

– Не буде, не буде, – підтримує похапцем Невдоволений.

– Хто за такий порядок дня, прошу голосувати.

Всі, крім Галапочки, підняли руки.

– Одноголосно, – сказав голова. – Тоді слово для інформації має Іван Васильович Невдоволений.

– Я, товариші, буду конкретно. Я тільки наведу факти, які мені вдалося встановити під час перевірки. Для повнішої інформації членів правління скажу, що з міліції надійшов телефонний дзвінок до Гаврила Самуїловича. Почнемо з того: хто такий Робінзон Іванович Галапочка? Художник, який виріс у нашому колективі, за нашою активною допомогою. Але Робінзон Іванович, замість того щоб з вдячністю ставитися до своїх старших товаришів, грубить їм, зухвало і високомірно поводить себе. Наведу приклад: коли обговорювалася моя картина "Відпочинок передовика", Галапочка дозволив собі грубощі по відношенню до мене…

– Вибачте, – зірвався з місця Галапочка. – Не по відношенню до вас, а стосовно вашої картини. Я сказав, що це графоманство…

– Сидіть, товаришу Галапочка! – наказав голова. – Вам нададуть слово.

Невдоволений продовжує:

– Галапочка, відчувши безкарність, почав витворяти, що йому заманеться. А недавно вдалося встановити, що Робінзон Іванович торгує кіньми…

Галапочка байдуже сидить. Байдужим поглядом прочісує лиця членів правління. Худорлявий в окулярах Бійчук куняє. Сивий солідний Панчук уважно розглядає чучело качки, що стоїть на шафі. Високий кремезний Заліско малює щось фломастером у блокноті. Низенький Малюкович смачно затягується цигаркою і з ентузіазмом дивиться в стелю.

– …Виявилося, Галапочка мав спочатку одного коня, гнідого. Тоді жовто-бурого. У наш час, коли так важко придбати гараж для машини…

– Кінь у мене весь час той самий! – знову зривається з місця Галапочка. – А гараж мені виділили на зборах кооперативу. Їм вигідно мати в гаражі коня, щоб тягнути машини, коли заглухнуть…

– Сідайте! Потім! – присадив Галопочку голова.

– …Розмовляв я з сусідами Галапочки, – продовжував Невдоволений. – Ось що вони розповідають. Бурундукін, електрик будинку, сусід через стіну: "Галапочка – тип непевний. Часто в нього збираються підозрілі бородаті компанії. Сам також з бородою. Що він нею прикриває? Кіньми торгує. Мав гнідого. Тепер має рудого. Занечищує нам подвір’я. Усі в дворі проти Галапочки. За винятком пенсіонерки Цукеркіної, яка бере в Галапочки послід коня для вазонів. Розбирали його на зборах в ЖЕКу. Не зробив висновків".

Сусід по поверху Куценький. Слюсар-сантехнік: "По-моєму, Галапочка з тих коней має якийсь калим. Інакше навіщо б він тримав їх? Може, оре приватному сектору городи? Хто його знає".

Знайомився я з протоколом зборів у ЖЕКу, де розбирали Галапочку. "Некомпанійський, зарозумілий, підозрілий", – такі характеристики дали йому виступаючі на зборах…

Невдоволений відкашлявся:

– Тепер, товариші, основне. Як удалося встановити з розмови, Галапочка – дальтонік…

У кабінеті пожвавлення.

Зривається знову Галапочка:

– Це вже, вибачте, ідіотизм…

– Та сидіть! – перервав Галапочку голова.

Невдоволений пригладив волосся:

– Оті ще не оперені критики підносили творчість Галапочки як сміливе новаторство, особливо картини, на яких обличчя його героїв сині чи зелені, а хустини на головах рожеві або червоні. А виявляється, Галапочка просто не розбирає кольорів…

– Це ви підслухали мою розмову з Петренком. Коли ми жартували. Ви що, стояли під дверима? – випалив Галапочка.

Підвівся голова:

– Товаришу Галапочка, ви сядете чи ми змушені будемо вас просити за двері? А вас, Іване Васильовичу, я щось не розумію. По-моєму, ви вже зайшли таки задалеко. Галапочка закінчив училище, інститут. Ми його рекомендували…

– От бачите, Гавриле Самуїловичу, ми не знали. А він це явно приховував. Як приховував і те, що народився не в сім’ї колгоспника. У своїй автобіографії Галапочка пише: "Народився у сім’ї колгоспника". А, як вдалося встановити, батько Галапочки був на той час лісником…

Галапочка сидить спокійно. Він згадує.

…Невеличкий мішаний лісок на околиці села. Хата в цьому лісочку, хлівець біля хати. Обгороджене подвір’я. На подвір’ї криниця. Рябко розлігся на зеленому килимку трави. Ходять-никають по подвір’ю кури. Біля хати на травичці грається мале хлоп’я. З лісу до огорожі наближається вершник. З рушницею за спиною. Під’їхав, прив’язав повід до тину, відчинив хвіртку. Хлопчик оглянувся на рипіння хвіртки, кинувся назустріч вершникові:

– Татко! Татко!

Вершник пригнувся, розпростер обійми:

– Ах ти, мій Робінзончику!

Хлоп’я вмить опинилося на руках у батька, обняло його за шию, зняло батьків картуз, накрило себе ним до половини.

Ось Робінзон сидить поперед тата на коні. Кінь йде лісовою просікою. Крізь гілля дерев пробивається проміння ранкового сонця, щебече пташня…

– Хотілося б почути, що нам скаже Галапочка, – розбудив Робінзона глибокий бас голови правління.

Галапочка встав.

– Нічого не скажу…

Ліс. Крізь кучеряві крони дерев пробиваються пасма сонячного проміння. Стукає об стовбур сосни дятел. Нишпорить між листям біля дерев білка.

Старий граб. Під ним на пеньку сидить Галапочка. Поруч – спортивна сумка, кеди, шкарпетки. Босі ноги Галапочки розставлені.

Біля ніг Робінзона лежить газета.

Робінзон дивиться в шатро неба. Пригадує.

…Кабінет голови правління Спілки художників. Те саме засідання, на якому слухають справу Галапочки. Розпашілий, вдоволений Невдоволений. Розбурханий, наче розлючений бугай, голова.

– Ми ще подумаємо, чи варто вас тримати у Спілці художників. Нам ще бракувало, щоб художниками цікавилася міліція!..

…Кабінет міліції. За столом знайомий уже капітан. Навпроти – Галапочка.

– Робінзоне Івановичу, а де ваш кінь зараз?

– Не знаю. У тому й біда, що не знаю. Стояв у гаражі, прив’язаний ланцюгом. Коли я прийшов, гараж був відчинений, ланцюг обірваний, а Дракона не було. Ось уже другий день шукаю марно…

– Треба знайти! – наказує капітан. – Є рішення виконкому: коня у вас із’ять, оскільки приватна власність у такій формі не дозволяється.

Погляд Галапочки з небес зійшов на землю. Впав на газету біля ніг. Вихопив заголовок: "ХУДОЖНІ ВИБРИКИ". Переповз на абзац, яким закінчується стаття:

"…Робінзон Галапочка на ниві мистецтва опинився, мабуть, випадково. З такою любов’ю до коней йому варто було б іти по лінії сільського господарства або принаймні стати жокеєм.

Панас Справедливий"

З газети погляд Галапочки перейшов на комашку, що лазить по опалому жовтому листочку. Тоді на пишного мухомора, що гордо стоїть серед трави, ніби хизується своїм розцяцькованим капелюхом. На бліду поганку, що пихато здійнялася над усім грибним царством. І зупинився на ледь помітній серед трави бурій скромній шапочці білого гриба.

Галапочка кинувся до гриба, вирвав його. Стоїть, розглядає. Тоді знову кинув погляд на мухомора, на бліду поганку. Вголос міркує:

– Зривають того, якого можна з’їсти. А той, у кого багато отрути, росте й живе!

Підійшов до мухомора, наступив ногою.

– Отак. І теж нема. А для чого? А так, без потреби. Без користі. Просто примха сильнішого…

Глибоко в небі загудів літак. Галапочка звів погляд. Крізь верховіття видно, як по небу білим шарфом простягнувся слід від літака.

Із кущів з пучком ягід виходить Крузя:

– Гляди, не знімися та не полети, – каже вона.

– Я надто важкий. Не відірвуся од землі…

Крузя підійшла до Робінзона. Простягнула йому пучок ягід:

– На, це твоя половина. Я свою з’їла.

Робінзон узяв ягоди.

– Дякую!

Пригорнув ніжно Крузю. Поцілував її.

Крузя кинула погляд на газету:

– Знову ця клята газета. Плюнь ти на все. Паршиві заздрісники. Пам’ятай: вони проти тебе воюють, значить, бояться тебе. А як бояться – значить, відчувають, що ти сильніший за них.

– Логіка ніби є. Але не все у житті вимірюється силою. Ти чула такий термін: "щадяща дієта". Коли людина хвора, їй приписують таку їжу, щоб не подразнювала. Так-от, між людьми здоровими, сильними часто бракує щадящої доброти…

Робінзон так і сидить на пеньку біля граба. Крузя в нього на колінах. Робінзон годує Крузю ягодами. Щось розповідає. Малює Крузі картину.

…Батьківське обійстя у лісі. На подвір’ї порається немолода жінка. Раптом вона радісно скрикує:

– Робінзон! Крузя!

Біжить до хвіртки. На подвір’я вступили Робінзон і Крузя. Мати кидається їм в обійми.

– Діти мої! Надовго?

– Назавжди, мамо! – каже твердо Робінзон. – Міське життя, мамо, мені протипоказане…

Крузя зосереджено слухає. Тоді малює Робінзонові свою картину.

…Село. Пізня осінь. Сльота. Розмокла, розкисла вулиця. Цією вулицею пробирається Крузя.

Сільська хата. Горять у грубці дрова. Біля плити порається жінка. Бере відро. Виходить з хати. Йде до колодязя. А пасма дощу б’ють, січуть…

Збуджене в суперечці Робінзонове обличчя.

…Сільська вулиця. Заасфальтована. Тротуар. Добротні будинки. На кожному – антена.

Просторе подвір’я. Добротний гараж. Прекрасний будинок. Інтер’єр кухні: газова плита, водопровідні крани, холодильник…

– Чим гірше від міської квартири? – питає Робінзон.

– Нічим, – каже Крузя. – Тільки, тільки…

Крузя, жестикулюючи, доводить Робінзонові. Робінзон розгублено слухає. Уявляє собі:

…Вечір у селі. Зима. Хурделиця. Світить вікнами сільський будинок. Обкутаний сніговою віхолою сарай на подвір’ї. А ген, у глибині саду, стоїть самотньо немудра дощана споруда. Чимось схожа на будку вартового. Споруда, без якої не обходяться ні в місті, ні в селі. Вітер скрипить її прочиненими дверима. І від того скрипіння Крузя й Робінзон подумки тікають у свою міську квартиру з затишною ванною і всіма іншими службами…

Ланцюг. Уривок ланцюга, на якому був прив’язаний Дракон.

Робінзон тримає його в руках. Навстіж відчинений гараж. Біля гаража капітан міліції.

– Оце, – показує Галапочка. – Шматок зостався. Біля стовпця. На решті злодюга його повів.

– Звідкіля ви знаєте, що це злодюга? – поцікавився капітан.

– Хто ж, по-вашому, міг його ще вкрасти?

– Це ми з’ясуємо.

Відкритий міліцейський газик гасає вулицями міста. Сидить у ньому знайомий нам капітан міліції. Поруч Галапочка. Газик зупиняється біля магазину "Овочі-фрукти". Капітан і Галапочка розмовляють з продавцем…

Капітан і Галапочка на ринку…

Сонячний день ранньої осені. На околиці міста, де починається вигін, стоїть міліцейський газик. Капітан і Галапочка розглядають сліди на землі.

Ось вони йдуть по цих слідах. Уже відійшли далеченько від міста. Йдуть по ріллі. На ній добре видно відбитки кінських копит. Вдалині – ліс.

Капітан приклав до очей бінокль. Уважно розглядає узлісся.

– Є! – радісно крикнув він. – Пасеться під лісом. Подивіться, це він?

Галапочка бере з рук капітана бінокль. Прикладає до очей:

– Він. Дракон.

У бінокль видно, як на узліссі пасеться Дракон. Біля вуздечки теліпається обривок ланцюга…

Капітан і Галапочка біжать по ріллі до коня.

Пасеться спокійно Дракон. Раптом почув людські кроки і людські голоси. Нашорошив вуха. Сполохано форкнув. Повернувся. І драпонув у хащі…